जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरियसी
(Mother And Motherland Are Greater Than Heaven)

ग्रेटर नेपाल

(देशभक्ति, पर्यावरण र सामाजिक विकासमा समर्पित)
Greater Nepal National Weekly
राष्ट्रिय साप्ताहिक

वर्ष १० अंक २१, २०७८ साल पुस ९ गते शुक्रबार, नेपाल संवत् ११४२ (Dec. 24, 2021) Website : www .greaternepal .com .np मूल्य रु. १० ।-

सोभराजबारे सरकारलाई सर्वोच्चको प्रश्न

काठमाडौं । सर्वोच्च अदालतले ज्यान मुद्दामा बन्दी जीवन बिताइरहेका फ्रेन्च नागरिक चार्ल्स सोभराजलाई थुनामुक्त किन नगर्ने भन्दै सरकारलाई प्रश्न सोधेको छ ।

न्यायाधीश अनिलकुमार सिन्हाको एकल इजलासले बिहीबार सोभराजको बन्दी प्रत्यक्षीकरण निवेदनमा सुनुवाइ गर्दै थुनामुक्त गर्नु नपर्ने कुनै कारण भए महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत् तीन दिनभित्र जवाफ पेस गर्न **बाँकी ८ पेजमा**

स्थानीय निर्वाचनको तयारीमा आयोग

काठमाडौं । निर्वाचन आयोगले स्थानीय तहको निर्वाचन आगामी २० वैशाख २०७९ मा गर्ने तयारी गरेको छ । स्थानीय तहतर्फका जनप्रतिनिधिहरूको पाँचवर्षे कार्यकाल ५ जेठमा सकिंदै छ । कार्यकाल सकिनुअघि नै स्थानीय तहलाई नेतृत्व दिनेगरी आयोगले निर्वाचन गर्न तयारी थालेको हो । प्रमुख आयुक्त दिनेश थपलियाले स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिको कार्यकाल सकिन लागेकाले २० वैशाखमा स्थानीय तहको निर्वाचन गर्ने गरी आयोगले **बाँकी ८ पेजमा**

एमसीसी विरोधमा उर्लियो जनसागर

एमसीसी प्रकरण

काठमाडौं । अमेरिकी सहयोग परियोजना मिलेनियम च्यालेन्ज कर्पोरेसन (एमसीसी) सम्झौता खारेजको माग गर्दै नेकपा माले, नेत्रविक्रम चन्द (विप्लव) नेतृत्वको नेकपा, वैज्ञानिक समाजवादी पार्टी नेपाल लगायतका आठवटा राजनीतिक दलहरूसहितको मोर्चाले ६ पुस मंगलबार राजधानी काठमाडौंमा विशाल संयुक्त विरोध प्रदर्शन गरेका छन् । यसअघि मंसिर २८ गते प्रतिनिधिसभाको दशौं अधिवेशन बसेको दिन संघीय संसद घेराउको कार्यक्रम गरेको मोर्चाले मंगलबार माइतीघर मण्डलादेखि नयाँ बानेश्वरसम्म एमसीसीविरुद्ध नाराबाजी गर्दै प्रदर्शन गरेको हो ।

प्रदर्शनपछि आयोजित कोणसभामा नेकपा मालेका महासचिव एवं पूर्वउपप्रधानमन्त्री सीपी मैनालीले एमसीसी अमेरिकी सैन्य गठबन्धन इन्डोप्यासिफिक स्ट्राटेजीकै अंग भएकोले यो अनुदान हुन नसक्ने बताए । नेपालले नचाहँदा नचाहँदै पनि जबर्जस्ती हिन्त प्रशान्त रणनीतिको हिस्सा बनाउने जुन कसरत भइरहेको छ, त्यसलाई कुनै पनि हालतमा सफल हुन दिनु हुँदैन भन्दै माले महासचिव मैनालीले कुनै पनि

अनुदान संसदबाट पारित गर्नु नपर्ने एमसीसी प्रचार गरिएअनुसार अहिले नआएको प्रस्टचाए । ५० करोड डलरमा नेपालको स्वाधीनता बिक्री गर्न नदिने भन्दै उनले अमेरिकाले नेपाललाई सैन्य रणनीतिभित्र पारेर चीनसँग लड्नका लागि नेपाललाई अखडाका रुपमा प्रयोग गर्न चाहेको बताए । राष्ट्रघात गर्दै एमसीसीलाई संसदबाट पारित गराए पारित गराउने नेता र सांसदहरूलाई नेपाली जनताले नछोड्ने चेतावनी समेत दिए ।

नेकपा क्रान्तिकारी नेता सीपी गजुरेलले एमसीसी नेपालका लागि धोका भएको उल्लेख गरे । विकास र निर्माणका नाममा आउने रकमको नाममा अमेरिकाले सुरक्षा रणनीति भित्र्याउन चाहेको छ । यो नेपालका लागि एउटा धोका हो । एमसीसी सम्झौता खारेज नभएसम्म आन्दोलन जारी रहनेछ, उनले भने । नेता गजुरेलले एमसीसी पास भए नेपाल रणभूमिमा परिणत हुने भन्दै अमेरिकाको पैसा खाएर आश्वासनमा बिकेकाले सम्झौता पास गर्न खोजेको आरोप समेत लगाए ।

विप्लव नेतृत्वको नेकपाका सचिवालय सदस्य धर्मेन्द्र बाँस्तोला (कञ्चन) ले नेपालमा एमसीसी कुनै पनि हालतमा लागू गर्न नहुने भने । उनले अगाडि बताए- 'यो योजनाअन्तर्गत आउन लागेको रकम अनुदान होइन । जु इन्डोप्यासिफिक रणनीतिको बजेटबाट खर्च हुन्छ । सैन्य रणनीतिको बजेटले बन्न लागेको परियोजना विशुद्ध सहयोग हो भन्न सकिंदैन । त्यसैले समयमै यसलाई फिर्ता पठायो भने नेपालको हितमा हुन्छ ।'

वैज्ञानिक समाजवादी कम्युनिस्ट पार्टी नेपालका संयोजक विश्वभक्त दुलाल आहुतीले संसदवादी दलमा पनि देशभक्त नेताहरू भएकाले एमसीसी सहजै पास हुन नसेकेको बताए । केही पार्टीहरू फुटबाट आएकाले आगामी निर्वाचनलाई मध्यनजर गरेर एमसीसीको पक्षमा पहिले जसरी हौसिन छोडेका छन्, उनको भनाइ थियो ।

मिलेनियम च्यालेन्ज कर्पोरेशन (एमसीसी) अमेरिकी सरकारी संस्था हो । यो सन् २००४ मा स्थापना भएको हो । यसको सञ्चालक समितिको अध्यक्ष अमेरिकी विदेशमन्त्री रहेका छन् भने सदस्यहरूमा अर्थमन्त्री युएसआईडीका प्रशासक, अमेरिकी व्यापार प्रतिनिधि, एमसीसीका प्रमुख कार्यकारी र निजी क्षेत्रबाट चारजना सदस्य छन् । एमसीसी २७ देशमा छ । १७ वटा देशले सदनबाट पारित गरेका छन् । तर श्रीलंकाले भने एमसीसी अनुदान लिएन । नेपालसहित १० वटा देशमा यो कार्यान्वयनको चरणमा छ ।

अमेरिकी सरकारले एमसीसीमार्फत ५० करोड डलर र नेपाल सरकारले लगानी गर्ने १३ करोड डलरको आयोजना व्यवस्थापन गर्ने काम एमसीसी नेपालले गरिरहेको छ । नेपालले लगानी गर्ने रकममध्ये ५ करोड डलर एमसीसीले जग्गा अधिग्रहण लगायतका काममा खर्च गरिसकेको छ । ६० जना कर्मचारी रहेको यो संस्थाले एमसीसीको प्रावधानमा रही नेपाली कानुनअनुसार काम गर्छ । यसमा अर्थमन्त्रालयका सचिव अध्यक्ष हुने प्रावधान छ । एमसिए नेपालका कार्यकरी निर्देशक खड्गबहादुर बिष्ट छन् । मिलेनियम च्यालेन्ज अकाउन्ट नेपाल (एमसीसी-नेपाल) ले संसदको चालू अधिवेशनबाट एमसीसीसँगको कम्प्याक्ट अनुमोदन गर्न आग्रह गर्दै आएको छ ।

एमसीसीलाई संसदबाट अनुमोदन गराउन अमेरिकाले नेपालमाथि भीषण दबाब दिइरहेको छ । यही प्रयोजनका निम्ति गत भदौमा एमसीसीकी उपाध्यक्ष फातिमा सुमार, कात्तिकमा स्कटल्यान्डको ग्लास्गोमा एमसीसीको उपप्रमुख कार्यकारी अधिकृत एलेक्सिया टार्टोतु र मंसिरमा दक्षिण तथा मध्यएसिया मामिला हेर्ने अमेरिकी सहायक विदेशमन्त्री डोनाल्ड लुले नेपाल भ्रमण गरेका थिए । ती अमेरिकी उच्च अधिकारीहरूले नेपालका प्रधानमन्त्री, **बाँकी ८ पेजमा**

खाडी र मलेसियाका जेलमा नेपाली श्रमिक

काठमाडौं । रोजगारीका लागि खाडी र मलेसिया पुग्ने नेपाली श्रमिक अनाहकमै जेल पर्ने गरेका छन् । निर्दोष हुँदाहुँदै पनि कानुनी लडाइँको ज्ञान नहुँदा र राज्यले समेत बेवास्ता गर्दा उनीहरू फस्ने गरेका छन् ।

वैदेशिक रोजगार बोर्डको तथ्यांकअनुसार हाल पाँच सय ४६ नेपाली श्रमिक खाडीका ६ देश र मलेसियाका जेलमा छन् । मलेसिया, संयुक्त अरब इमिरेट्स (युएई), कुवेत, साउदी अरब, कतार, बहराइन र ओमनका जेलमा पाँच सय २६ पुरुष र २० महिला रहेको तथ्यांक छ। मलेसियामा दुई सय ६, कुवेतमा ५८, युएईमा एक सय ८५, साउदी अरबमा ५४, कतारमा ३५, बहराइनमा पाँच र ओमनमा तीन नेपाली श्रमिक जेलमा छन् ।

खाडी र मलेसियाका जेलमा रहेकामध्ये २५ जनाले मृत्युदण्ड सजाय पाएका छन् । १६ **बाँकी ८ पेजमा**

किबीका बिरुवा भूटान निर्यात

झापा । पूर्वीनाका काँकडभिट्टाबाट किबीको बिरुवा भूटान निर्यात हुन थालेको छ । इलाममा उत्पादित किबीको बिरुवा भूटान निर्यात गरिएको हो ।

भूटानले किबीखेतीमा किसानलाई प्रोत्साहन गरेपछि यसको बिरुवाको माग भएको झापास्थित प्लान्ट क्वारेन्टिन कार्यालयका प्रमुख देविन्द्र साहुले बताए । रु एक लाख १५ हजार बराबरको एक हजार २०० वटा किबीको बिरुवा भूटान निकासी भएको छ । 'चालु आवमा पहिलोपटक किबीको बिरुवा पूवीनाका हुँदै निर्यात भएको हो', उनले भने । किबी फलको आयात भारतबाट भइरहेका बेला इलामका किसानले उत्पादन गरेको सोही फलको बिरुवा निर्यात हुनु सुखद कुरा **बाँकी ८ पेजमा**

यस कारण तरलता अभाव : राष्ट्र बैंक

काठमाडौं । नेपाल राष्ट्र बैंकले अर्थतन्त्र पुनरुत्थानमा गएका कारण बैकहरूमा बैंकहरूमा लगानीयोग्य पुँजी (तरलता) अभाव भएको जनाएको छ । पत्रकारसँग गरेको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा राष्ट्र बैंकले अर्थतन्त्र पुनरुत्थानको लागि कर्जाको माग बढेको र सोअनुसार आयात भएको जानकारी दिएको हो । नेपाल राष्ट्र बैंकका अनुसन्धान विभागका प्रमुख डा प्रकाशकुमार श्रेष्ठले आर्थिक क्रियाकलाप बढे पनि मूल्य वृद्धिदर निर्धारण गरेको लक्ष्यभन्दा कम हुने जानकारी दिएका थिए । कोभिडपछि विदेशमा मूल्य वृद्धिदरमा ठूलो चाप परे पनि नेपालले भोग्न नपरेको उनको भनाइ थियो । पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य बढ्दा चुनौती भए पनि पछिल्लो समय घटेका कारण केही राहत भएको उनको भनाई थियो । आयातलाई निरुत्साहन **बाँकी ८ पेजमा**

बढ्यो वैदेशिक लगानी

काठमाडौं । चालू आर्थिक वर्षको बितेका साढे चार महिनामा २९ अर्ब ८५ करोड रूपैयाँको वैदेशिक लगानी भित्रिएको छ । सो लगानी चालू आवको बितेका चार महिना गत १५ मंसिरसम्मको हो । यस अवधिमा भएको कुल विदेशी लगानीमध्ये चीनको हिस्सा सबैभन्दा धेरै देखिएको छ । कुल विदेशी लगानीमध्ये चीनबाट मात्रै ७९ प्रतिशत लगानी भित्रिएको छ ।

उद्योग विभागका अनुसार चालू आर्थिक वर्षको १५ **बाँकी ८ पेजमा**

हवात्तै बढ्यो व्यापार घाटा

काठमाडौं । चालु आर्थिक वर्षको पाँच महिनामै मुलुकको व्यापार घाटा ७ खर्ब ३५ अर्ब पुगेको छ । भन्सार विभागको तथ्यांकअनुसार पाँच महिनाको अवधिमा कुल ८ खर्ब ३८ अर्ब ४० करोड रुपैयाँको वस्तु आयात भएको छ भने १ खर्ब २ अर्ब ९२ करोडको निर्यात भएको छ ।

व्यापार घाटा गत वर्षको यसै अवधिको तुलनामा ५४।७० प्रतिशतले बढी हो । आयात ५९। ५५ प्रतिशतले बढेको छ भने निर्यात **बाँकी ८ पेजमा**

माल्दिभ्समा भारतविरोधी अभियान

काठमाडौं । पाकिस्तानसँग मात्रै होइन अन्य दक्षिण एसियाली मुलुकहरूमध्ये धेरैसँग भारतको सम्बन्ध बेलाबेलामा बिग्रने गरेको छ । भुटान, बंगलादेश, नेपाल र मालदिभ्ससँग पनि भारतको सम्बन्ध बेलाबेला चिसिने गरेको छ । पछिल्लो समय मालदिभ्समा भारतविरोधी आन्दोलनलाई तीव्र पारिएको छ । पूर्वराष्ट्रपति अब्दुल्लाह यामिनले भारतविरोधी अभियानको नेतृत्व गरिरहेका छन् ।

मालदिभ्समा भारतको उपस्थिति अन्त्य हुनुपर्ने उनको माग छ । आन्दोलन यति तीव्र रूपमा अघि बढिरहेको छ कि त्यहाँको सरकारले नै पछिल्ला घटनाक्रमले चिन्तित भएको जनाएको छ । डिसेम्बर १९ मा मालदिभ्सको विदेश मन्त्रालयले विज्ञप्ति जारी गरेर भारतविरुद्ध फैलाइएको घृणा र झूटलाई लिएर चिन्तित भएको जनाएको थियो । विदेश मन्त्रालयले भारत मालदिभ्सको नजिकको साझेदार मुलुक रहेको उल्लेख गर्दै केही नेता सानो समूहले प्रोपोगान्डा

फैलाएको बताएको थियो ।

मालदिभ्समा विपक्षी दलको नेतृत्वमा इन्डिया आउटु अभियानलाई तीव्रता दिइएको हो । मालदिभ्सका सांसद अहम शियामले उत्तर प्रदेशका पूर्वमुख्यमन्त्री अखिलेश यादवको प्रेस कन्फ्रेन्सको भिडियो रिट्विट गर्दै भारतको वर्तमान सरकारबाट आफूहरूको सार्वभौमसत्ता र संविधानमाथि सम्मानको आशा नगरिएको बताएका थिए । उनले लेखेका छन्, आफ्नै नागरिक र कानुनको सम्मान नगर्ने वर्तमान भारतीय सरकारबाट हाम्रो संविधान र आन्तरिक मामिलाको सम्मान हुन्छ भन्ने कहिल्यै आशा गर्न सकिंदैन । भारतमा मुस्लिम समुदायप्रति गरिने कुनै पनि नकारात्मक व्यवहारले मालदिभ्स पनि प्रभावित हुने बताइन्छ । मालदिभ्स सुन्नीबहुल **बाँकी ८ पेजमा**

जनस्वास्थ्यमाथि खाद्यको खेडबाड

काठमाडौं । खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीले आमउपभोक्तालाई कुहिएको चामल रिपोलिसिङ गरेर बाँडेको छ । कम्पनीका कर्मचारीको चरम लापरवाहीका कारण कम्पनीको थापाथलिस्थित गोदाममै ४ सय ८७ क्विन्टल बास्मती चामल कुहिएर खेर गएको थियो । खाद्य प्रविधि विभाग, जिल्ला प्रशासन कार्यालय र कम्पनीकै कर्मचारीको रोहबरमा चामल कुहिएको र किरा भेटिएको मुचुल्का समेत तयार भएको थियो ।

अख्तियारले छानबिन क्रममा खाद्य कम्पनीको गोदाममा रहेको चामल खानयोग्य भए नभएकोबारे चेकजाँच गर्न १० वटा नमुना जाँच गरेको थियो । खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागका प्रवक्ता मोहन कृष्ण महर्जनले कम्पनीको गोदाममा रहेको ४८७ क्विन्टल बास्मती चामल कुहिएको 'नष्ट गर्नुपर्ने' भन्दै मुचुल्का **बाँकी ८ पेजमा**

प्रमुख अध्येता र दार्शनिक नेता माओ

सन्दर्भ १२८ औं माओ जयन्ती

● विष्णु भट्टराई

चिनियाा समाजवादी आन्दोलनका प्रणेता माओत्सेतुङको १२८ औं जन्मजयन्तीको दिन हो डिसेम्बर २६ । आजभन्दा १२८ वर्षअघि सन् १८९३ डिसेम्बर २६ माओ जन्मिएका थिए । सन् १९२१ मा उनी चिनियाा कम्युनिस्ट पार्टी स्थापना गर्नेमा सामेल भए । कम्युनिस्ट पार्टी क्योमिन्ताङबीच सहकार्य हुन सकेन । माओले हुनान किसान आन्दोलनको नेतृत्व सम्हाले । चीनमा त्यसबेला साम्राज्यवादी हैकम कायम थियो । जनता सामन्तवादको साङ्लोमा बाधिएका थिए । चीनबाट साम्राज्यवादलाई लखेट्नु थियो, अर्कोतिर किसान र साना पुजीपति वर्गलाई सामन्तवादको शोषण र थिचोमिचोबाट मुक्त गराउनु थियो । माओले क्रान्तिको बाटो आफैं तय गरे अनि त्यसलाई नौलो जनवादी क्रान्ति भने । यसको नेतृत्व मजदुरले गर्ने भए पनि किसानको सहभागिताबिना मुक्ति सम्भव नहुने भन्दै यसलाई दीर्घकालीन जनयुद्धको बाटो अपनाए । चिङकाइसान पर्वतलाई आधार इलाका बनाउदै माओले किसान सामेल भएको जनमुक्ति सेना बनाए । जनमुक्ति सेनाकै बलमा उनले जापान विरोधी युद्धमा विजय हासिल गरे भने परम्परागत सामन्ती शासनको सिकञ्जाबाट चिनियाा जनतालाई स्वतन्त्र गराए । सन् १९४९ मा चीनमा कम्युनिस्ट सत्ता स्थापना भयो ।

माओले १९४९ देखि १९७७ सम्म अनवरत रुपमा चिनियाा राजकीय सत्ताको नेतृत्व गरे । चीनमा समाजवादी समाज निर्माण गर्न उनले गरेका कामहरूलाई अहिले पनि चिनियाा जनताले सम्झना गरिरहन्छन् । माओको नेतृत्वकालमा चीनले अभूतपूर्व रुपमा विकासको गतितिर फड्को माऱ्यो । चीनलाई विश्व जगतसागै अघि बढाउनु अर्कोतिर चिनियाा मजदुर र किसानको जीवनमा आधारभूत परिवर्तन ल्याउनु चानचुने कुरा थिएन । साम्राज्यवादीद्वारा थिलथिलो बनाइएको चीनलाई विकासको द्रुतगतिमा दौडाउन ड्राइभरको भूमिका निभाए माओले । चीनले राष्ट्रसंघ सुरक्षा परिषद् को पुनः सदस्यता पायो । आफ्नै तागतमा चीन आणविक बम सम्पन्न भयो । देशव्यापी रुपमा भौतिक उन्नतिका पूर्वधारहरू तयार गरिए । आधारभूत स्वास्थ्य सेवा, शिक्षा सेवा, बालबालिका र महिला विकासको व्यापक विस्तार गरियो । मानव विकास सूचकांकमा चीनले अशोभनीय रुपमा फड्को माऱ्यो । १९७८ मा सुधारका कामहरू सुरु गर्नुअघि नै चीनले विश्वका आफूसरहका अरु देशलाई आधारभूत विषयमा निकै पछाडि पार्न अरु देशलाई आधारभूत विषयमा निकै पछाडि पार्न सफल भएको थियो । विश्वको सबभन्दा ठूलो जनसंख्या भएको र युगौंदेखि सामन्ती शोषणले आक्रान्त बनेको चीनलाई उद्योगधन्दा, कलकारखाना र कृषि लगायतका क्षेत्रमा स्वावलम्बी बनाउनु कम सकसपूर्ण काम थिएन । मजदुर सुरक्षाका निमित माओले लागू गरेको नीतिले उल्लेख्य उपलब्धि हासिल गऱ्यो । **बाँकी ८ पेजमा**

सुरेन्द्र ढकाल प्रतिष्ठानको लागि
सम्पादक/प्रकाशक
सुरेन्द्रप्रसाद ढकाल

कार्यकारी सम्पादक
तेजेन्द्र प्रसाई

प्रबन्ध सम्पादक
कृष्णराज दुलाल

प्रबन्ध निर्देशक
किरण थापा

अतिथि सम्पादक
विष्णु भट्टराई

सहसम्पादक
घनश्याम ओली

बजार व्यवस्थापन
रामशरण रिमाल

सम्पादन सहयोगी
गोविन्द विक

आजीवन सल्लाहकार
योगाचार्य वासुदेव ढकाल, डा. द्वारिकानाथ ढुंगेल, प्रा.डा. चन्द्रबहादुर जोशी, प्रा.डा. तुलसी पाठक, प्रा.डा. पार्थिवेश्वर तिमिल्सिना, प्रा.डा. नोवेलकिशोर राई, प्रा.डा. मुकुन्द रञ्जित, श्री बुद्धिनारायण श्रेष्ठ, श्री घनश्याम राजकर्णिकार, प्रा.डा. त्रिविक्रम भट्टराई, श्री युवराज भुसाल, डा. रोशना श्रेष्ठ, ई.श्री नरेन्द्रभूपाल मल्ल श्री सुष्मा वज्र(ाचार्य, ई. ध्रुव थापा, श्री उर्मिला जोशी, श्री वीरेन्द्रकुमार सिंह, श्री माधवप्रसाद उपाध्याय ढुंगेल, श्री खगेन्द्र ढकाल, डा. रीता सिंह (हमाल), श्री योगेन्द्रनाथ सुवेदी, श्री सम्फना पोखरेल (शाह), श्री कञ्चनमणि दीक्षित, श्री कृष्णहरि बाँस्कोटा, श्री प्रकाश शर्मा, डा. नर्बदा थापा, डा. शंकरप्रसाद सुरी, प्रा.डा. भरत पहारी, श्री सुनिता खनाल (प्याकुरेल) आ. रूपेश श्रेष्ठ

मुद्रक : अन्नपूर्ण अफसेट प्रिन्टर्स, असन, काठमाडौं
कार्यालय : नयाँ बानेश्वर, फोन ४१०५०४८ पोस्टबक्स ४२६५, फ्याक्स ४१०४४८७,
इमेल : greaternepal2012@gmail .com, www .greaternepal .com .np
Visit : www .youtube .com Surendra Dhakal Social Activist

सावधान !! पुस्तान्तरणले केही नाप्नेवाला छैन

सुरेन्द्र ढकाल

केपी ओलीदेखि भीम रावलसम्म, शेरबहादुर, सुजातादेखि गगन थापासम्म, प्रचण्डदेखि उनका तल्ला स्तरका कार्यकर्तासम्मले काठमाडौंमा महल ठड्याएको प्रस्ट देख्दादेख्दै फेरि जनतालाई उल्लु बनाइ आफ्नो राजनीतिक अभिष्ट पूरा गर्न पुस्तान्तरणको नयाँ नारा भजाउन खोज्ने ? खोई देशले कुनै दिन ब्यापारघाटा कम गर्ने अर्थमन्त्री पायो ? ब्यूरोक्रेसीलाई पेशागत रूपले दक्ष बनाउने कुनै प्रधानमन्त्री पायो ?

यसै महिना सत्तारुढ भएका राजनीतिक दलहरूको महाधिवेशन सम्पन्न हुने क्रम जारी छ। राप्रपाको अध्यक्षमा लिडेनको, कांग्रेसको महामन्त्रीमा गगन र विश्वप्रकाशको निर्वाचनसँगै यस नाराले गति लिएको आभाष भइरहेको छ। एमालेको महाधिवेशन भीम रावलको पराजय र हुन लागिरहेको माओवादीको अधिवेशनमा नयाँ पुस्ताको के हविगत हुने हो हेर्ने बाँकी छ। यस पंक्तिका लेखक २०३६ सालको स्नातकोत्तरको ब्याच हो।

०३७ सालको इतिहास विभागबाट मेरिट ल्याएर उत्तीर्ण गर्ने म ज्यूँदै छु। त्यही विभागबाट त्यही ब्याचमा सामान्य उत्तीर्ण हुने डा. सुरेन्द्र के सी, अन्य विभागबाट त्यही श्रेणीमा उत्तीर्ण हुने डा. भीम रावल, भीम न्यौपाने, लिलामणी पोखरेल, बलराम बाँस्कोटा अनि मेरो ब्याचभन्दा एक वर्ष अगाडिका प्रकाशमान, बलबहादुर केसी अनि मभन्दा धेरै पछिका पम्फा, सावित्रा भूसाल शशि श्रेष्ठ आदिहरू नेपालको राजनीतिमा छाइरहेकै छन्। विभिन्न राजनीतिक दलका कार्यकर्ता भई सडक आन्दोलनमा ढुंगा हान्ने सडकको रेलिङ भाँच्नेहरू त्यही गरेकै भरमा देशको मन्त्री हुन्छन् भने देशको राजनीतिले समृद्धि ल्याउला त ?

२०३८ सालमा मैले लोकसेवा पास गरी २३ वर्षको उमेर पुग्दा नपुग्दै शाखा अधिकृत हुँदा माथि उल्लेख गरिएका मेरा मित्रहरू पंचायत व्यवस्थाको निजामती सेवामा जागिर खान जाने थुक्क भन्थे मलाई। मेरो पनि रुझान त वामपन्थी नै हो। पंचायत ढलेर बहुदल आएपछि सुख र समृद्धि आउँछ भनेर जनतालाई उचाल्ने हामी हौं।

बहुदल पनि भएन अब गणतन्त्र आएपछि मात्रै सुख समृद्धि आउँछ भन्दै माओवादीलाई काँधमा बोक्ने पनि हामी हौं। खोइ त समृद्धि ? बरु त्यसको ठीक उल्टो पंचायतकालमा भन्दा बढी असक्षमता, राष्ट्रघात, भ्रष्टाचार, हत्या र बलात्कार, बेरोजगार अनि व्यापार घाटा चुलिएको छ प्रजातन्त्र र गणतन्त्रमा।

हिजो चप्पल लगाएर काठमाडौं छिरी राजनीति गरेकाहरू अहिले सम्भ्रान्त बनेका छन्। कुन स्रोतले यिनीहरूको कायापलट भयो भनेर सोध्ने हिम्मत कसैले गरेको छ ? बिनाचोरी, डकैती अनि भ्रष्टाचार यो सम्भव छ ? अवस्यै छैन। केपी ओलीदेखि भीम रावलसम्म, शेरबहादुर, सुजातादेखि गगन थापासम्म, प्रचण्डदेखि उनका तल्ला स्तरका कार्यकर्तासम्मले काठमाडौंमा महल ठड्याएको प्रस्ट देख्दादेख्दै फेरि जनतालाई उल्लु बनाइ आफ्नो राजनीतिक अभिष्ट पूरा गर्न पुस्तान्तरणको नयाँ नारा भजाउन खोज्ने ? खोई देशले कुनै दिन ब्यापारघाटा कम गर्ने अर्थमन्त्री पायो ? ब्यूरोक्रेसीलाई पेशागत रुपले दक्ष बनाउने कुनै प्रधानमन्त्री पायो ?

साधारण बजेटभन्दा विकास बजेट बढी हुनुपर्छ, विकास बजेट शतप्रतिशत खर्च हुनुपर्छ, विकाश बजेट खर्च भइ खडा भएका भौतिक संरचनाहरू गुणस्तरीय हुनुपर्छ भनी गरेर देखाउने कुनै सरकार देशले पायो ? देशमै उत्पादन वृद्धि गरेर आयात प्रतिष्थापन, अनि बेस्सरी निर्यात प्रवर्द्धन गरी विश्व ब्यापारको युगमा कुनै पनि देशले समृद्धि हासिल गर्न सक्दो रहेछ भन्ने उदाहरण चीनले प्रस्तुत गरिरहेको दिनदहाडै देख्दादेख्दै पनि हामी आयात प्रतिष्थापन र निर्यात प्रवर्द्धनको अभियानमा लाग्नुको ठीक विपरीत युवायुवतीहरूलाई विदेशमा सिपाही, वेश्यावृत्ति, फोहोरी, खतरनाक र कठिन काम गर्न पठाइ उनीहरूले कमाइ पठाएको हुण्डीबाट प्राप्त विदेशी मुद्राले आयात गरी उठेको भन्सार राजस्वबाट देश चलाइरहेका छौं। देशलाई विस्तारै आर्थिक रुपमा असफल राष्ट्र बनाउँदै लगिरहेका छौं भने अब पुस्तान्तरणले मात्रै समस्याको समाधान गर्न सक्ला त ?

सरकारी शिक्षकहरू राजनीतिक दलका झोले भएको कारण अधिकांश सरकारी विद्यालयहरू गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न असफल भएका छन्। निजीस्तरमा खुलेका विद्यालयहरू गुणस्तरीय शिक्षाको नाममा ब्यापार गरिरहेका छन् अनि राजनीति गरेर मन्त्री भई सभ्रान्त बन्न पुगेकाहरू अन्य सभ्रान्त वर्गसरह आफ्ना छोराछोरीलाई विदेशमा पढन पठाइ विदेशकै सेवामा लगाइरहेका छन् भने के यस्तो पुस्ताले देशमा समृद्धि ल्याउन सक्छ ? अवश्यै सक्तैन। तसर्थ फेरि पनि पुस्तान्तरणको नाममा आफ्नो नारा भजाइ जनतालाई ठग्ने र देशलाई लुटने कामले निरन्तरता पाउँदैछ। मलेसियामा महाथिर मोहमदले पुस्तान्तरण त गरे तर पछिल्लो पुस्ता असफल हुँदा पुनः उनी नै सत्तामा आउन बाध्य भए। तसर्थ सावधान !! पुस्तान्तरणले केही नाप्नेवाला छैन।

तेस्रो लहरको संक्रमण रोक्ने सरकारको योजना खोइ ?

गोविन्द विक

तेस्रो लहरको कोरोना भाइरस ओमिक्रोन तीब्र रुपमा फैलिने क्रम जारी छ। पहिलो र दोस्रो लहरको कोरोनाले विश्वको अर्थतन्त्रमा नराम्री असर पाऱ्यो। नेपालको अर्थतन्त्रलाई पनि पहिलो र दोस्रो लहरको कोरोनाले थिलोथिलो बनायो। संक्रमण दर कम भएर जनजीवन सामान्यतर्फ गइरहेको परिपेक्ष्यमा फेरि ओमिक्रोनको त्रास फैलिन थालेको छ। अघिल्लो सरकारले पनि कोरोना संक्रमण तिब्र भएको बेलामा बन्दाबन्दीमा कडाइभन्दा अरु काम गर्न सकेन। अक्सिजनको हाहाकारले धेरै संक्रमित नागरिकले ज्यान गुमाएका दृष्यहरू ताजै छन्।

कोरोना संक्रमण बन्दाबन्दीका कारण हुँदा खानेहरू भोकले निकै छटपटिए तर पनि सरकार बेखबर बनिरहयो। अहिलेको गठबन्धन सरकारको चाला पनि उही देखिदैछ। ओमिक्रोन संक्रमण युरोप लगायतका मुलुकमा तिब्र हुदैछ। छिमेकी मुलुक भारतमा पनि तेस्रो लहरको भाइरस संक्रमण तिब्र भइरहेको छ। तर सरकारले संक्रमण रोकथामका लागि कुनै तयारी गरेको छैन। खोपको काम केही आसलाग्दो भए पनि त्यसको वितरणमा सरकारले विभेद गरिरहेको छ।

पहुँच हुने र पार्टीगत निकटता हुनेहरूलाई सरकारले खोप सहज रुपमा उपलब्ध गराइरहेको छ। तर पहुँच नहुने सर्वसाधारण जनताको लागि अझै पनि खोप पाउनको लागि निकै कठिन भइरहेको छ। बुस्टर डोज खोप त सर्वसाधारणको लागि धेरै टाढाको कुरा भइरहेको छ। भीडभाड कार्यक्रमका लहरहरू त्यत्तिकै चलिरहेका छन। सरकारले भीड कम गर्नका लागि कतै पनि चासो दिएको छैन। जतिसुकै भीड भए पनि सरकारले नदेखे जस्तो गरिरहेको छ।

नाकामा कडाइ गर्ने काममा पनि सरकारको ध्यान गएको छैन। संक्रमण तिब्र भएर दिनकै दशौं हजारलाई फैलिन थाल्यो भने त्यसलाई रोक्न के गर्ने ? लकडाउन गर्नुपर्ने अवस्था आयो भने हुदा खाने जनताहरूलाई कसरी राहत उपलब्ध गराउने ? सबै नागारिकलाई पर्याप्त खोपको व्यवस्था कसरी गर्ने ? बुस्टर डोज खोप सबैका लागि कसरी व्यवस्थापन गर्ने लगायतका विषयमा सरकारले कुनै गृहकार्य नै गरेको छैन। भीडभाड र आन्दोलनले सडक भरिएका भरियै छन। एमसिसिको विरोधमा भीडहरू जम्मा हुने क्रम जारी छ। यसतर्फ सरकारले कुनै ध्यानै दिएको छैन। १२ वर्ष भन्दा मुनीका बालबालिकाहरूलाई कोरोनाबाट जोगाउन मुस्किल छ। उनीहरूका लागि खोप पनि बनेको अवस्था छैन। यस्तो अवस्थामा स्वास्थ्य मापदन्ड अपनाउनु भन्दा अरु कुनै पनि विकल्पहरू हामीमाझ छैन। यस कुरालाई मध्य नजर गर्दै सरकारले स्वास्थ्य मापदन्ड अपनाउन अहिलै देखि कडाइ गर्दै लैजाने हो भने संक्रमण हवात्तै बढन सक्दैन। सरकारलाई गठबन्धनको चोचोमोचो मिलाउनमै फुर्सद छैन।

एकपछि अर्को पार्टीका चुनावहरू भव्यताका साथ सम्पन्न भए। अनाआवश्यक मान्छेको भीड जम्मा गरी शक्ती देखाउने होडहरू विगतमा पनि नभएका होइनन। अझै पनि त्यस प्रकारका भीडहरू जम्मा गर्ने दलहरूमा धड्धडी सकिएको छैन। भीडभाड जम्मा हुन र ठूला ठूला कार्यक्रम र्‍याली आन्दोलन गर्न सरकारले कम गराउन सुरु गर्नु पर्दछ। सबैलाई स्वास्थ्य मापदन्ड पूरा गर्नका लागि अहिलैदिखि नै सरकारले ध्यान दिनु पर्दछ। विशेषगरी छिमेकी मुलक भारतबाट आउने नाकाहरूमा सरकारले अहिलेदेखि नै कडाइ गर्दै लानु पर्दछ। सबैलाई बुस्टर डोज खोपको व्यवस्थापन पनि चाडो भन्दा चाडो गर्न जरुरी छ।

अक्सिजनको व्यवस्थापनमा पनि सरकारले विशेष ध्यान दिनुपर्ने अवस्था छ। संक्रमण फैलिइन थालेको अवस्थामा त्यसलाई रोक्नका लागि सबै विकल्पहरूको तयारीमा सरकारका कामहरू तिब्र हुनु पर्ने तर त्यसो हुन सकिरहेको छैन। संक्रमण फैलिने संकेत भइसकोको छ। विज्ञहरूले पनि तयारीमा सुझाव दिइनै रहेका छन। विश्व स्वास्थ्य संगठनले पनि ओमिक्रोनलाई हल्का रुपमा नलिन चेतावनी दिइसकेको छ। संक्रमण रोकथाम गर्ने सबै विकल्पहरूको तयारी सरकारले अहिलैदेखि गर्ने हो भने संक्रमण रोक्न कठिन हुँदैन।

नागारिकस्तरबाट पनि संक्रमण रोकथामा त्यत्तिकै जिम्मेवार हुनुपर्ने भएको छ। स्वास्थ्य मापदन्डको पालनामा ध्यान दिने भीडभाडमा भरसक नजाने जानै पर्ने भए मास्क अनिवार्य प्रयोग गर्ने जस्ता समान्य कुराहरूलाई जनस्तरबाट पनि ध्यान दिन आवश्यक छ।

सम्पादकीय

बुस्टर डोजको आवश्यकता

कोरोना भाइरसको पहिलो र दोस्रो लहरले हाम्रो मुलुकमा पनि गम्भीर क्षति पुऱ्यायो। पहिलोभन्दा दोस्रो लहर निकै भयानक भएर आएको थियो। अस्पतालहरू भरिभराउ भएर जनताले खुला चौरमा बसेर पनि कोरोनासँग लड्नुपऱ्यो। अक्सिजन र भेन्टिलेटरको अभावले अकालमा ज्यान गुमाउनुपर्ने बाध्यता आइपऱ्यो। कोरोनाले तहसनहस पारेको अर्थतन्त्र अहिलेसम्म तरंगिन सकेको छैन। पर्यटन क्षेत्रलाई लथालिङ्ग नै बनायो। कोरोनाले भताभुङ्ग पारेको अर्थतन्त्रको असर अहिले बजारमा देखिन थालेको छ। तरलताको अभावले बैंकहरू ऋण प्रवाह गर्न नसक्ने अवस्थामा पुगेका छन्। कतिपय सानातिना वित्तीय संस्थाहरू ऋण नउठेर थलिएका छन्। व्यापार, व्यवसाय, उद्योगधन्दा, पर्यटन सबै क्षेत्र प्रभावित पारेको कोरोनाले शिक्षा क्षेत्रलाई पनि छोडेन। स्कुल कलेजहरू लामो समयसम्म ताला लागेर भर्खरै मात्र भौतिक उपस्थितिका कक्षामा विद्यार्थी विद्यार्थीले थोर बहुत सिक्ने, पढ्ने मौका पाए पनि दूरदराजका विद्यार्थी र सहरमा बसेर पनि इन्टरनेटको पहुँच नभएका गरिब परिवारका विद्यार्थीहरू पढाइबाट वञ्चित बन्न पुगेका छन्। कोरोनाको त्रासदी लगातारको खोप अभियानपछि केही कम भए पनि अहिले ओमिक्रोन नामको कोरोनाको नयाँ भाइरसको त्रासदी सर्वत्र फैलिन थालेको छ।

कोरोनाको फेरि अर्को लहर आयो भने मुलुकले धान्ने अवस्था छैन। नयाँ चरणमा प्रवेश गरेको कोरोनाको त्रासबाट बच्न बुस्टर डोजको अभियान विभिन्न मुलुकले सञ्चालन गरिरहेका छन्। हाम्रो देशमा खोपको पहिलो अभियान नै पूरा भइसकेको छैन। बालबालिकाहरूलाई खोप दिने अभियान चलिरहेको छ। कोरोनाबाट जोगिन खोप अभियानका लागि राज्यको ३३ अर्ब २४ करोड खर्च भइसकेको तथ्यांक अर्थमन्त्रालयले सार्वजनिक गरेको छ। अहिले थप अभियानका लागि ३३ अर्ब बराबरको कोष बाँकी रहेको अर्थमन्त्रीले जानकारी गराएका छन्। खोप अभियान सञ्चालन गर्न स्रोत जुटाउने समस्या नभएको र रकम कोषमा मौजुदा रहेको अवस्थामा तत्काल पहिलो दोस्रो मात्रा खोप लगाइसकेकालाई प्राथमिकताका आधारमा बुस्टर डोज खोप दिन आवश्यक छ।

विभिन्न सञ्चार माध्यम तथा अन्य स्रोतहरूले जानकारी गराएअनुसार केही पहुँचवाला व्यक्तिहरूले बुस्टर डोज भित्रभित्रै हानिरहेका छन्। त्यसैगरी पहिला दुई डोज खोप हानेकाले पनि खोप नलगाएको भन्दै बुस्टर डोजका रूपमा तेस्रो खोप हान्ने गरेका छन्। स्वास्थ्य जस्तो संवेदनशील कुरामा छलछाम, भेदभाव गर्नु राम्रो होइन। सरकारले ठोस नीति बनाएर आफ्ना नागरिकलाई सुरक्षित राख्न आवश्यक छ। विदेशबाट किनेर ल्याएका र अनुदानमा आएका समाचार पनि आउने गरेका छन्। ती खोपहरू पनि बुस्टर डोजका रूपमा धमाधम दिन सकिन्छ। इजरायलमा अहिले चौथो खोप हान्न थालेको समाचार सार्वजनिक भएको छ। हामी भने नीति बनाउने तयारीमा समेत छैनौं। जब संकट आउँछ अनि मात्र तात्ने परिपाटीको अन्त्य गर्दै ओमिक्रोन भाइरस संक्रमण फैलन नदिनेतर्फ बेलैमा सचेत हुन आवश्यक छ। नेपालमा पनि ओमिक्रोन संक्रमणका छिटफुट घटना देखिन थालेका छन्।

जटिल समस्या बन्दैछ वातावरण प्रदूषण

सुदर्शन अधिकारी

सिंगो विश्व वातावरण प्रदूषणको समस्याले पिरोलिएको छ। वातावरणले समष्टिगत अर्थमा पृथ्वी वरिपरिको परिवेश तथा बाहिरी आवरणको संकेत गर्छ। यसमा मानव, जनावर र वनस्पति समावेश भएका हुन्छन्। यिनीहरू एकआपसमा अन्तरनिर्भर रहेका हुन्छन्। विभिन्न वस्तुहरूको आफ्नो अस्तित्वको क्रममा एकआपसमा अन्तर्क्रिया हुन्छ। वनस्पति, प्राणी तथा मानिसको गुणात्मक तथा परिमाणात्मक स्वरूपले अर्कोलाई प्रभाव पारिरहेको हुन्छ। एउटाको गुण तथा मात्राले अर्काको गुण तथा मात्रालाई प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रूपमा प्रभाव पारिरहेको हुन्छ। वातावरण निरन्तर परिवर्तनोन्मुख तथा गतिशील प्रक्रिया हो। मानव, अन्य जनावर तथा वनस्पतिको अवस्था एवं स्वरूपमा परिवर्तन आइरहन्छ। यस्ता परिवर्तनका लागि मानवीय तथा प्राकृतिक दुवै प्रकारका कारण रहेका हुन्छन्।

प्राणी, वनस्पति, वायुमण्डल, अन्य जैविक तथा अजैविक वस्तुहरूमध्ये कुनै पनि तत्वमा परिवर्तन आएमा अर्को तत्वमा परिवर्तन तथा गतिशीलताको अवस्था देखापर्छ। दृष्टान्तका रूपमा वनसम्पदा तथा मांसाहारी जनावरको अस्तित्वलाई लिन सकिन्छ। प्रशस्त मात्रामा वन रहँदा साकाहारी जनावर धेरै हुन्छन्। साकाहारी जनावरको वृद्धिले मांसहारी जनावरको आहाराको आपूर्ति बढ्न जान्छ। तिनीहरूको संख्या पनि बढ्छ। तर, अत्यधिक मात्रामा मांसहारी जनावर बढेमा खानाको समस्या बढ्न गई तिनीहरूको संख्या घट्न थाल्छ। वातावरण सबै प्रकारका सामाजिक, आर्थिक, जैविक, भौतिक, रासायनिक तत्वहरूको योग हो र यिनीहरूको आपसी अन्तर्क्रिया र अन्तर्निर्भरताबाट परिवेश बन्छ। वातावरणमा मानवको वरिपरिका जैविक र अजैविक तत्वहरू समावेश हुन्छन्।

मानवलाई आवश्यक पर्ने सबै तत्वहरू वातावरणबाट प्राप्त हुन्छन्। खाना, श्वाशप्रश्वासलगायत अनेकौं कुरामा मानव वातावरण तथा परिवेशमा निर्भर हुन्छ। वातावरण गतिशील हुन्छ। यसमा भएका विभिन्न अवयवको असन्तुलनले अन्य तत्वहरूको अनुपात तथा योगदानलाई प्रभाव पार्ने भएकाले एउटामा आएको असन्तुलनले समष्टिगत सन्तुलनमा प्रभाव पार्छ। मानवका हरेक सामाजिक, आर्थिक, भौतिक आदि किसिमका कार्यले वातावरणमा प्रभाव पार्ने भएकाले मानव वातावरणमा असन्तुलन ल्याउने मुख्य कारक तत्व बनेको हुन्छ। वातावरणलाई विभिन्न तत्वहरूले प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रूपमा प्रभाव पारिरहेका हुन्छन्।

त्यस्ता तत्वहरू मानवीय तथा गैरमानवीय दुवै छन्। विज्ञान तथा प्रविधिको विकास र औद्योगिक करणले गर्दा वनसम्पदामा चाप परेको छ। विभिन्न देशमा वनसम्पदामा आधारित थुप्रै उद्योग व्यवसाय चलाइएका छन्। उद्योगहरूको स्थापनाका लागि निर्माण सामग्रीका रूपमा पनि वन सम्पदा उपयोगमा ल्याइन्छ। कच्चा पदार्थका रूपमा काठ ल्याउने, यिनीहरूको उपयोग गर्ने, व्यापार गर्नेजस्ता प्रवृतिले गर्दा वनसम्पदाको विनासमा थप बल पुगेको देखिन्छ। वनसम्पदाको विनाशबाट पानीको सतह तल झर्ने, बाढी, पहिरोजस्ता समस्याले पिरोल्ने गरेको छ। वातावरण प्रदूषणकै कारण अनेकौं समस्याको सामना गर्न हामी विवश भएका छौं। हाल प्रदूषणको कारण दिल्लीमा अनिश्चतकालीन विद्यालय बन्द गरिएको छ। गत वर्ष मंसिरमा हामीले पनि चार दिन सार्वजनिक बिदा नै दिनुपरेको थियो। मानवका लागि वातावरण ज्यादै महत्वपूर्ण हुने भएकाले यसको संरक्षणमा सबैले ध्यान दिनुपर्छ।

माटोमा हालिएका विषादी वर्षाको पानीले बगाएर नदीहरूमा पुग्छ। जसका कारण त्यहाँको प्राणीहरूको जीवन समाप्त हुन पुग्छ। यसले पारिस्थितिक प्रणालीलाई समेत असर गरी वातावरणीय समस्या सिर्जना गराउँछ। मानवले पृथ्वीको गर्भमा रहेको खनिज तत्व आफ्नो हितमा प्रयोग गरिरहेको छ। यस्ता पदार्थहरू ठोस, तरल तथा ग्यासका रूपमा रहेका हुन्छन्। तिनीहरूको उत्खनन तथा प्रशोधन आवश्यक छ र मानवले त्यसो गरिरहेको पनि छ। यस क्रममा धरातलीय स्वरूपमा परिवर्तन आउँछ। खनिज उत्खनन गरिने क्षेत्रको वरिपरिको वा तथा खेतीयोग्य जमिन नष्ट हुन्छ।

खनिज पदार्थ प्रशोधनका लागि विभिन्न किसिमका उद्योगहरूको स्थापना गर्नुपर्ने हुन्छ। यसले मानवलाई खनिज पदार्थको उपयोगमा सहयोग त पुग्छ साथै त्यहाँबाट निस्कने फोहोरले वातावरणमा ठूलो क्षति गराउँछ। त्यहाँको फोहोरका कारण नदी प्रदूषित भई जलचरको जीवनमा असर पुग्छ। हाल हरेक देशका कुनाकाप्चामा सवारीका साधनको चाप बढ्दो छ जसबाट मानवले सुविधा पनि लिएको छ। तर, यसले वातावरणीय समस्याको सिर्जना पनि गराइरहेको छ। सवारी साधनको इन्धनले गर्दा वायुप्रदूषणको मात्रा विगतको तुलनामा वृद्धि भएर गएको सत्य हामी सबैको सामु छँदै छ। खासगरी सहरी क्षेत्रमा वायु प्रदूषणको असर ज्यादा रहेको छ। बढ्दो यातायातको साधनको कारण सहरी क्षेत्रमा ध्वनि प्रदूषणको समेत व्यापक रूपमा वृद्धि भइरहेको छ। वायुप्रदूषणले अनेकौं प्रकारका रोग देखापरिरहेका छन्। श्वासप्रश्वाससम्बन्धी रोगको मुख्य कारण भनेकै वायु प्रदूषण बनेको वर्तमान अवस्थामा हामी सबैले वातावरण जोगाउने कार्यमा सक्रिय हुनु जरुरी छ।

मैले देखेको १८८ औं विश्व पर्यटकीय स्थल
भालेन्सियाको लोन्या दे ला सेदा

सुरेन्द्र ढकाल

अगाडिबाट हेर्दा ला लोन्या यस्तो देखिन्छ

ला लोन्याभित्र रहेको सुन्तला बगैंचा

२८ जुन २०१३ का दिन आल्जिसिरासबाट बिहानै रेल चढेर मेड्रिड आइपुग्दा दिनको २ बजेको थियो। हामी त्यहाँ नबसी सोझै स्पेनको अर्को शहर भालेन्सियाको लागि प्रस्थान गऱ्यौं। रेलको यात्रा जम्मा साढे ३ घण्टाको थियो। भालेन्सिया आइपुग्दा बेलुकाको ५:३० बजेको थियो। गृष्म ऋतुका लामो दिन भएको हुँदा घाम टन्टलापुर लागि नै रहेको थियो। रेलवे स्टेशनको एक लजमा ब्यागहरू छोडेर हामी पैदलै भालेन्सियाको प्रमुख पर्यटक आर्कषण केन्द्र मानिने लोन्या दे ला सेदातर्फ हानियौं। रेलवे स्टेशनबाट करिब साढे दुई किलोमिटर उत्तरतर्फ हिँडिसकेपछि हामी हाम्रो गन्तव्य पुग्यौं।

लोन्या दे ला सेदा

यो भालेन्सियन गोथिक शैलीमा बनेको एक सुन्दर भवन रहेछ। यो भवन शहरको प्रमुख पर्यटक आर्कषण स्थल पनि रहेछ। सन् १४८२ र १५३३ को बीचमा बनेको यस भवन र यसको सुन्तला बगैंचासहितको परिसर ३ भागमा विभाजित रहेछ। स्पेनी भाषामा सेदाको अर्थ रेशम हुन्छ। यस भवनमा मध्यकालदेखि नै रेशम ब्यापारीहरू आई रेशमसँग वस्तु विनिमय तथा रेशम खरिद बिक्रीसम्बन्धी ब्यापारिक सम्झौता गर्दा रहेछन्। त्यसैले यस भवनको नाम रेशम विनिमय स्थल (लोन्या दे ला सेदा) हुन गएको रहेछ।

भवनको मुख्य कारोवार गर्ने हल *Sala de Contratacion* गहन रुपमा स्प्रिङ जस्ता घुमाउरो स्तम्भहरूले सिंगारिएको रहेछ। यही हलमा बसेर रेशमका व्यापारीहरूले रेशमा कारोबारसम्बन्धी सम्झौता गर्दा रहेछन् र यो वित्तीय केन्द्रको रुपमा पनि विकाश भएको रहेछ। यसै भवनको किनाराको मोहडामा वाणिज्य दुतको पेभेलियन रहेछ जुन स्पेनको सामुद्रिक ब्यापारीहरूको पहिलो ट्रिब्युनल *Tribunal del Mar* रहेछ।

भवनको पहिलो दुई तला कारोबारको मुख्य कक्ष रहेछ जसका दलिनहरू गहन रुपमा कलात्मक ढंगले कुँदिएका र त्यहाँ रहेका सजावटका समानहरू सबै त्यही बेलादेखि संरक्षण गरिएका मौलिक रहेछन्। यस भवनको केन्द्रीय टावर रहेको कक्षमा रेशम ब्यापार गर्ने भनी ऋण लिई नतिर्ने ब्यापारीहरूलाई कैदमा राखिदो रहेछ। १५ औ शताब्दिमा भालेन्सियाको ब्यापारिक समृद्धि शिखरमा पुगेको रहेछ र यसैको कारण यति सुन्दर ब्यापारिक कारोवार भवन निर्माण हुन पुगेको रहेछ। यस भवनको डिजाइन स्पेनको अर्को शहर मायोर्काको पाल्मा दे मायोर्काकै दुरुस्त रहेछ जस्को सिर्जना प्रख्यात वास्तुविद गुइलेम साग्रेराले सन १४४८ मा गरेका रहेछन्।

यस भवनको मुख्य सम्झौता कक्षमा इमानपूर्वक ब्यापार गरेका रेशम ब्यावशायीहरूको नाम लहरै कुँदिएको रहेछ र मुख्य शिलालेखमा इमान र मितव्ययिता सफल व्यवशायको लागि नभै नहुने कुरा हो जस्को लागि कोही पनि प्रोटेस्टेन्ट वा क्याथोलिक हुनु जरुरी छैन भनेर लेखिएको रहेछ। सन १९९६ देखि युनेस्कोको विश्व सम्पदा सूचीमा अंकित यो धार्मिक रुपले निरपक्ष गोथिक शैलीको भवनले भूमध्य सागरीय देशहरूका शहरहरूले सफल ब्यापारमार्फत कसरी शक्ति र धन आर्जन गरेका रहेछन भन्ने प्रमाणित गरेको रहेछ।

करिब दुई घण्टा जति यस भवन र यसको परिसरमा बिताई स्थानीय फास्ट फुड रेष्टुराबाट हल्का खाना किनेर हामी लज फर्कदा बेलुका नौ बजेको थियो। भोलिपल्ट बिहान जुन २९ तारिखमा हामी भालेन्सियाबाट रेलमा स्पेन अर्को शहर वार्सेलोनातर्फ लाग्यौं।

लोन्याभित्रको मौलिक सजावट यस्तो रहेछ

कारोबार गर्ने हलको स्पिङ जस्तो घुमाउरो स्तम्भ यस्तो रहेछ

लोन्याको मुख्य टावर

लोन्या दे ला सेदामा पर्यटकहरू

मुख्य कारोबार कक्षको गहन रूपमा कुँदिएका दलिन

कथा

अपहरण

सीतादेवी छेत्री

बजारमा एउटा पसल राखेका थिए पदमबहादुरले । पसलमा दुई सहयोगी र आफै पनि लाग्दा ग्राहकको सामान दिनलाई आपत हुन्थ्यो । बजारमा पसल भएपनि बसोबास गाउँको शान्ति माहोल नै रूचाएका थिए पदमबहादुरले । उनको धर्मपत्नी जमुनाको कोखबाट दुई जुम्ल्याहा छोरा र एक छोरीको जन्मभएको थियो ।

सानैबाट तीनैजना पढ्नमा मेधावी थिए । आमाबाबले छोराछोरीलाई राम्रो संस्कार दिएर हुर्काएका थिए । आफ्नो नानीहरूको राम्रो पढाई, राम्रो संस्कार देख्दा आमाबाबलाई अरू के चाहियो र रु आफ्नो सन्तानसित सन्तुष्ट थिए दुवै । दुई दाइ टी.डी.सी. पुगेका थिए । बहिनी रुपा एघारमा दाखिला गरेर हायर सेकेन्डरी जाँदै थिइन ।

जस्तो नाम उस्तै रुप ईश्वरले पनि दिएका । आमाबाबले जानेरै नाम राखिदिएका रहेछन । रुपमा त्यस क्षेत्र र क्याम्पसमा रुपा जतिकी अरू कोहि सुन्दरी थिएनन् । बाटोमा हिँड्दा बालक, वृद्ध, जवान महिलासम्म एकचोटि फर्केर हेर्ने गर्दथे उसको सुन्दरतालाई । पाँच फीट चार इन्चजतिकी अग्ली, लामा लामा केश, आँखा मृग जस्ता, गोरो वर्ण हेर्दा अतिनै सुन्दरी ।

गाउँको ठाउँ, दसवीं पास हुने बित्तिकैबाट कन्यअर्थ आउनेका ताँती थिए घरमा । रुपालाई भने राम्रो पढेर कुनै एउटा जागीर गर्ने विचार थियो । छोरीको इच्छालाई हेर्दै बाबाले कन्यअर्थ आउनेलाई विनम्र हुँदै छोरीको आकाङ्क्षा सुनाउने गर्थे । धनको केहि कमी थिएन र पढेसम्म पढाउने विचार थियो पदमबहादुरको ।

रुपा बाह्रमा पढ्दै थिइन । एकदिन सेकेन्डरीबाट घर फर्किंदै थिइन । बाटोमा तीन केटाहरू मिली पछाडिबाट केहि सुँगाएर बेहोस पारे । दुईजनाले छिटो-छिटो बोकेर गाडीमा हाले । अर्काले गाडी चलाएर लगे । एउटा नौ दस वर्षको केटो स्कूलबाट आउँदै गर्दा परैबाट रुपालाई बोकेर गाडीमा हालेको देख्यो । छेउमा जाने आँट गरेन र डरायो ।

त्यहाँबाट दुगुर्दै गएर जमुनालाई सबै घटना सुनायो । जमुनाले फोन गरेर रूँदै त्यो केटोले भनेको सबै कुराहरू सुनाइन, पदमबहादुरलाई । पसल छिटो बन्द गरेर केहि सहयोगीलाई लिएर हस्याङफस्याङ गर्दै घर पुगे । गाउँमा धेरै जातिका मान्छे थिए । र उनीहरू सीधै मुखियाका घर गएर भएको घटनाको जानकारी गराए । मुखियाले यसबारे उनलाई केहि जानकारी नभएको जनाए ।

रुपाको भाग्य राम्रो थियो होला सायद, गाउँमा सबै भेला भएर खोजी गर्दै थिए । अचानक फौजीहरू त्यता पेट्रोलिङ हिँड्दै आए । सबै भेला भएको देख्दा उनीहरूले सोधपुछ गर्दा कारण पत्तो लगाए ।

फौजी सीधै मुखियाको घर गएर माइकबाट गाउँका सबैलाई यहाँ अहिले हाँजिर गराउन अर्डर गरे । छिटो भन्दा छिटो हाँजिर हुनु भन्ने निर्देश भयो ।

आधा घण्टासम्ममा गाउँका युवक, वृद्ध, महिलाहरू सबै जम्मा भएका थिए । रुपालाई अपहरण गरेको गाउँका सबैलाई थाहा हुन्छ । सबैले एकछिन आ-आफ्नो भाषामा कुरा गरे । उनीहरूलाई यता-उता फोन लगाएर टुङ्गो लगाए, गाउँकै केटोले अपहरण गरेको रहेछ भन्ने बुझे ।

यता त्यो अपहरण गरेको केटाले उसको विवाहित बहिनीको घर लगेर गएछ सीधै । बहिनीको आँगनमा गाडी रोकेर तीनजनाले मिलेर रुपालाई बोकेर भित्र लगे । बहिनी तीन छक्क पर्दै सोधिछिन्- 'यो केटी त मेरो स्कूलको सहपाठी रुपा हो । यसलाई के भयो र यसरी बेहोस हालतमा यहाँ लिएर आयौ ।'

'बहिनी पहिला मलाई माफ गरि सुन ल, यो रुपालाई म आन्तरिक हृदयबाट माया गर्छु । कति चोटी प्रेम प्रस्ताव राखीसकें, जहिल्यै इन्कार मात्र गर्छिन । म उ बेगर बस्नु नसक्ने भएर आज अपहरण गरेर यहाँ लिएर आएको । आज मलाई तिम्रो सहयोग चाहिएको छ ।'

'दाइ, तर, आज तिमीले सही काम गरेनौ । एकतर्फी माया कहिले सफल हुँदैन । रुपाको घरमा कति खोजी हुँदैछ होला । उनी त मेरो धेरै मिल्ने साथी हुन । उ माथिको यस्तो अत्याचार म सहन सक्दिन । रुपालाई अहिले उसको घर छोड्नु जाउ ।'

'तिमी मेरो बहिनी भएर यस्तो भन्छेउ कति मुश्किलले आज यहाँसम्म ल्याउनु सफल भएको छु । मेरो माया तिमीले के बुझ्थेउ ।'

रुपालाई अलि-अलि होश आएको जस्तो देखे, तर उ कक्रिएर मुखबाट फिँज निकाल्दै मुख, नाक बङ्गयाउदै दाँत किट्दै थिइन ।

स्कूलमा पनि यस्तो कहिलेकाहीँ हुने गथ्यो रुपालाई । यसलाई छारेरोग यानी मिर्गीको बिमारी छ भन्थे स्कूलमा । यस्तो हुँदा शिक्षकहरूले छिटै अस्पताल पुऱ्याएर घरमा खबर दिने गर्थे । ल अब छिटो अस्पताल पुऱ्याउनु पर्छ, छिटो गाडीमा चढाउ । अस्पताल पुऱ्याई सक्दा रुपाका बुवा, गाउँका थुप्रै मान्छे र मुखियाज्यू त्यहि पुगे ।

हजुरहरू एकछिन शान्तसित बसिदिनुहोस । म यो केटासित एकान्तमा कुरा गर्छु मुखियाले भनेर त्यो केटोलाई पर लगेर निकै बेर बात गरे । मुखियाले भनेको कुरा कसैले हस्तक्षेप गर्दैनन् र सबै शान्त भएर बसे ।

दुई घण्टाजतिमा रुपालाई होश आयो । छक्क पर्दै ओरपर हेर्दै थिइन । अहिलेसम्म उसित के-के भयो बेखबर थिइन । बुवाले छेउमा आएर सोधे - 'नानी तिमीलाई अहिले कस्तो छ ?'

'अलिक टाउको भारी भएर दुःखेको छ । बुवा म त क्याम्पस गरेको थिए । यहाँ कसरी आए ?'

'तिमी बेहोश भएछौ र हामीले लिएर आएको छोरी । तिमी आराम गर्दै गर ल, म डाक्टरलाई भेटेर आउछु' भनी निस्किए । डाक्टरले रुपालाई एकचोटी जाँच गरेर हेरेपछि अब घर लग्दा हुन्छ भने ।

अर्को दिशातिर गाडी गएको देखेर रुपा छक्क पर्दै एकछिन त सोचिरहिन । डराउँदै बुवालाई सोधिन्- घरतिर नगएर हामी कता जाँदै छौँ रु आज तेरो काकाको घर जाने हो । भोलि बिहान घर फिर्ता हुने हो ।काकालाई केहि भएको त छैन नी बुवा ?

केहि भएको छैन भेटघाट गरौँ भनेर हो । तँ केहि चिन्ता नगर । भन्दै सोचे - 'यसलाई ती केटाले बेहोश गरेको केहि याददाश छैन सायद । केटाहरूले अपहरण गर्नुभन्दा पहिलै यसलाई बिमारीले छोपिसकेको रहेछ होला र केहि सम्झना छैन । नत्र भए केहि त भन्थी ।'

बाटैबाट भाइलाई हामी आउँदै छौँ भनि खबर गरे । भाइको घर पुगेर रातीको खाना खाएपछि पदमबहादुरले आज घटेको घटना सुनाए ।

यो त सानो कुरा होइन दाजु । त्यो केटाको यत्रो साहस भएछ गाउँका चेलीबेटी अपहरण गर्ने रु त्यसलाई पुलिस केश गरी जेलमा हाल्नुपर्छ । भोलि म पनि हजुरसितै जान्छु र त्यसको धुलाई गर्छु ।

मैले अगिनै पुलिसमा एफ ।आई ।आर । गर्छु भनेको थिए । मुखियाबाले यो गाउँका मामला हो म नै मिलाउँछु भन्दै थिए । आमाको रोएर हालत बिग्रेको छ भन्दै थिए गाउँकाले ।

भोलि रुपालाई लगेर जानु पर्छ । नत्र डराएर लुकाएको भन्छन । आफ्नो मानो खानु छ किन डराउने तिनीहरूसित । म एकचोटी थर्काएर आउँछु । चेलीको रक्षा गर्न आउँछ मलाई ।

म त एक-दुई दिन यहाँ छोरीलाई राख्छु सोचेर आएको थिए, तर तिम्रो कुरा सुन्दा सही लाग्यो । हामीले के बिराएका छौँ र ? मुखियाबाले सकेनन् भने त्यो केटाहरूलाई जेल पुऱ्याउनु पर्छ ।

रुपा, पल्लो कोठामा बसेर सुनिरहेकी थिइन छक्क पर्दै । त्यो केटा माथि कति रिस उठ्दै थियो । अहिले गएर ठूलो लौरोले हान्न् मन लाग्दै थियो ।

भोलिपल्ट बिहानै भाइ-बुहारी सहित गाउँ पुगे । उनीहरू आएको खबर सुनेर मुखियाज्यू भेट्न पदमबहादुरको घर पुगे ।

गाउँमै केश मिलाउ, प्रहरी नगरौँ भन्ने् सल्लाह दिए मुखियोले । त्यहाँको नियममा गाउँका मुखियाले सभामा दिएको आदेश सबैले पालन गरेको हुनैपर्ने नियम थियो । यहाँसम्म कि मुखियाको आदेश पालन नगर्नेलाई गाउँबाट निकाल्ने नियम थियो ।

पदमबहादुरको भाइले मुखियालाई सोधे - के ग्यारेन्टी छ कि फेरि त्यो केटाले यो हर्कत गर्दैन भन्ने् ? हामीलाई त केश फायल गरेर त्यसलाई जेल हाल्ने मन छ ।

काम पनि माफी दिन लायक गरेको छैन केटोले । गाउँमा सबैको इज्जतको सवाल छ । यो कुरा गाउँबाट बाहिर गयो भने सबैको बदनाम हुन्छ । हुने नहुने अनेक लाञ्छना लगाउँछन । म ग्यारेन्टी लिन्छु रुपा मेरी पनि छोरी हो । यो गाउँको एउटा घमण्ड पनि हो उसको सुन्दरता ।

पदमबहादुरले निकै बेर सोचे । छोरासित केहि अनर्थ हुनुबाट भगवानले बचाए । मुखियाज्यू हजुरले यसरी ग्यारेन्टी लिन्छु भन्दा हामी पुलिस केश नगर्ने भइयो । तर आइन्दा फेरि यस्तो घटना नहोस । राम्रोसित मिलाई दिनुहास् ।

भोलिपल्ट नै मुखियाले गाउँका सबैलाई बोलाएर सभा राखे । सबैले पहिला केटाको बयान सुन्ने् भए ।

त्यसले सबैको अगाडि माफी माग्दै भन्यो - मैले गरेको काम माफी गर्ने योग्य छैन तर आज यो सभाको अगाडि भन्छु, आजबाट रुपालाई म मेरो बैनीको नजरले हर्नेछु । र उसको हिफाजत गर्छु । के बुद्धि आयो मलाई यस्तो काम गरेँ । रुपालाई मैले छोएको पनि छुइन यसको साक्षी यो मेरो दुई साथी र बहिनी छन । हुनसक्छ भने यो पापीलाई माफी गरिदिनुहोस । भन्दै विन्ती चढायो ।

लामो बहसपछि सबैले एकपल्टको लागि माफ गर्ने निर्णय गरे । आइन्दा यसले गाउँमा कुनै प्रकारको घटना गरे, परिवार सहित गाउबाट निकासित गर्ने लेखापढी गरी सभा विसर्जन गरे ।

-कांग्लातोङबी, मणिपुर

हिन्दु महासंघका महासचिव भण्डारी पदमुक्त

काठमाडौं, पुस २ । विश्व हिन्दु महासंघ अन्तर्राष्ट्रिय समितिका निमित्त अध्यक्ष चक्रबन्धु अर्यालले महासचिव अस्मिता भण्डारीलाई पद मुक्त गर्नु भएको छ । यही मंसिर २४, २५ र २६ गतेको लागि काठमाडौंमा आयोजना भएको सो महासंघको महासम्मेलनमा अध्यक्षको निर्वाचन प्रक्रियामा विवाद सृजना भएपछि निर्वाचन समितिले निर्वाचन स्थगित गरेपछि २५ गते राती महासम्मेलनको महासभा रोकिएको समाचार प्राप्त भएको थियो । अध्यक्षको प्रत्यासी उम्मेदवारको रूपमा किशोरकुमार गौतम व्यासाचार्य र महासचिव अस्मिताले उम्मेदवारी दिएका थिए । महासभा रोकिए पनि आफ्ना पक्षधरको आडमा एकलौटी रूपमा भण्डारीले आफूलाई आफूखुशी कार्यवाहक अध्यक्ष घोषणा गराएको सुन्नमा आएको स्रोतले जनाएको छ ।

यसरी स्वघोषित का.वा. अध्यक्ष हुने व्यवस्था कुनै पनि संघसंस्थामा नहुने कानूनविज्ञहरू बताउँछन् । महासभा वा निर्वाचन प्रकिया पूरा भएर अर्को अध्यक्षले जिम्मेवारी नलिएसम्म पुरानै अध्यक्ष रहने विश्वव्यापि मान्यता हो । नयाँ प्रधानमन्त्री नियुक्ति नभएसम्म पुरानो प्रधानमन्त्रीले राजीनामा दिएपनि उसले नै जिम्मेवारी संहालेको हुन्छ । त्यस्तै महासंघमा पनि यस्तो अवस्थामा पुरानै कार्यकारिणी समितिले नै जिम्मेवारी बहन गर्नुपर्ने आसय महासंघका पदाधिकारी तथा सदस्य एवं सरोकारवालाहरूको रहेको बुझिन्छ ।

अस्मिता भण्डारीले अध्यक्षको निर्वाचन रोकिएपछि आफूलाई आफूखुशी अध्यक्ष घोषणा गराउने, अर्का अध्यक्षका उम्मेदवार किशोरकुमार गौतम पक्ष, आफू (चक्रबन्धु), र कार्यकारिणी समितिका मुख्य पदाधिकारी एवं सदस्यहरू, महासभाका अधिकांश प्रतिनिधिहरू र अन्य सरोकारवालाको सहमति नलिई तथा जानकारी नै नगराई महासंघको कार्यालयलाई अवैधानिक ढङ्गले नियन्त्रणमा लिइ एकलौटी कब्जा गर्ने, अनाधिकृत प्रचारबाजी गर्ने, कार्यालय, संस्थाको लेटरहेड, छापको दुरुपयोग गरी अनाधिकारिक समाचार संप्रेषण गराउने, अर्का अध्यक्षका उम्मेदवार किशोरकुमार गौतमको बारेमा मानमर्दन हुनेगरी अवाञ्छित अफवाह फैलाउने दुष्साहस जस्ता महासंघको उद्देश्य एवं हितविपरित काम गरेकोले उनलाई विश्व हिन्दु महासंघको विधान २०६३ (संशोधन सहित) को अनुच्छेद २० को दफा ३ र ६ बमोजिम महासचिवबाट पदमुक्त गरेको व्यहोरा श्री पाँचको सरकारको पूर्व रक्षासचिवसमेत रहेका महासंघका निमित्त अध्यक्ष चक्रबन्धु अर्यालले जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौंमा बोधार्थ गराएको कारवाही पत्रमा उल्लेख भएको देखिन्छ ।

कामदार अनियमितताबारे कारण देखाउ आदेश

काठमाडौं । इजरायलका दीर्घकालिन स्याहार केन्द्रमा पठाइने नेपाली कामदार छनौट प्रक्रियामा अनियमिता भएको भन्दै परेको रिट निवेदनमा सर्वोच्च अदालतले विपक्षीहरूका नाममा कारण देखाउ आदेश जारी गरेको छ । सर्वोच्चले अन्तरिम आदेश जारी गर्ने नगर्ने बारेमा छलफल गर्न यही पुस ५ गरे दुवै पक्षलाई बोलाएको छ । सर्वोच्च अदालतका न्यायाधिस हरिप्रसाद फुयालको इजलासले उक्त आदेश दिएको हो ।

श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय वैदेशिक रोजगार विभागअर्न्तगत इजरायलका दीर्घकालिन स्याहार केन्द्रमा पठाइने नेपाली कामदार छनौट प्रकृयामा तोकिएको मापदण्ड र सरकारले जारी गरेको सूचनाको आधारमा छनोट भई इजरायल जाने दिनको प्रतीक्षामा बसिरहेकाहरूले छनौट प्रकृयामा अनियमिता भएको भन्दै सर्वोच्चमा रिट निवेदन दिएका थिए । वैदेशिक रोजगार विभागले इजरायल जाने कामदारका लागि भनेर १४०० जनाको विज्ञापन गरेको थियो । पछि विना सूचना १६०० जनाको नामावली प्रकाशन गरेर अनियमितता गरेको रिट निवेदकको आरोप छ ।

निवेदकहरूले छनौट प्रकृया समेत अनियमित भएको आरोप लगाएका छन् । विभागले २०७८ साउन १२ गते जारी गरेको सूचनाको ७ नं वुँदामा छनोट समितिले १४०० जनाको योग्यताक्रम सूचिको अन्तिम रोष्टर तयार पारी इजरायली सरकारी निकायलाई उपलब्ध गराउने छ भनी उल्लेख गएिको छ । तर वैदेशिक रोजगार विभागले २०७८/०६/१० गते जारी गरेको सिफारिससम्बन्धी सूचनामा १६०० जनाको नाम सिफारिस गरिएको छ । यसबाट हामी अन्यायमा परेकोले न्यायको लागि अदालतमा आएको रिट निवेदकमध्येकी एक रिता बिष्टले बताइन् । उनले भनिन् विभागको सूचनाअनुसार १४०० जनाको नाम प्रकाशन गर्नु पर्नेमा दुई सय जना बढाएर किन, कति कारणले १६०० जनाको नामबली प्रकाशन गरियो भन्ने कुनै प्रकारको सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरिएको छैन । त्यसैले यसमा अनमियता भएको छ ।

बिष्टका अनुसार यतिमात्र हैन वैदेशिक रोजगार विभागको आधिकारीक बेभसाइटमा समेत यसलाई राखिएको छैन । विभागले यसरी अपारदर्शी रुपमा छनौट प्रकृया अपनाएपछि सरोकारबालालाई जानकारी नदिई बिना सूचना दुई सय जनाको नामाबली थप गर्ने अख्तियारी विभागले कहाँबाट पायो यसको उत्तर नपाएपछि न्यायलय गुहान आइपुगेको अर्की रिट निवेदक समिला राईले बताइन् ।

सूचनामा भनिएअनुसार चिठ्ठा प्रणालीमार्फत कामदार छनोट गर्दा १४०० मध्येबाट गर्नु पर्नेमा किन १६०० जना उम्मेदबारबाट गरियो । त्यहाँ थप भएका २०० जनालाई कसरी समाबेस गरियो ? यसको स्पष्ट आधार र कारण विभागले दिन सकेको छैन ।

रिट निवेदकको तर्फबाट बहस गरेका अधिवत्ता विष्णुकुमार गिरीले नेपालको संविधानको धारा ३३ उपधारा (१), (२), धारा ३८, धारा ४६ बमोजिम प्राप्त गरेको मौलिक हकमा विपक्षीहरूले आघात पुऱ्याएको देखिन्छ । अधिवक्ता गिरीले अपारदर्शी रुपमा कामदार छनौट गरि इजरायल पठाउन विपक्षीहरूले अपारदर्शी रुपमा निरंतर प्रकृया अगाडि बढाइरहेकाले यो प्रकृया तत्काल नरोके हामी प्रारंभिक परीक्षामा उत्तीर्ण भएर इजरायल जाने प्रतीक्षाममा बसिरहेका निवेदकहरू इजरायल जान नपाउने भएकाले रिट निबेदकको पक्षमा बह गरको बताउँदै सम्मानीत अदालतले न्याए दिनेका विश्वस्त रहेको बताए ।

इजरायलका दीर्घकालिन स्याहार केन्द्रमा पठाइने नेपाली कामदार छनौट प्रक्रियामा अनिमियता भएको भन्दै जमुना पौडेल कार्की समेत ९ जनाले श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय वैदेशिक रोजगार विभाग समेतलाई विपक्ष बनाई गत मडसिर २२ गते रिट निवेदन दर्ता गराएकी थिइन । इजरायलका दीर्घकालिन स्याहार केन्द्रमा पठाइने नेपाली कामदार छनौट प्रक्रियामा अनिमियता भएको भन्दै अख्तियार दुरुपयो अनुसन्धान आयोगले समेत श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयका सचिवसँग लिखित जवाफ माग गरेर आफ्नो कारबाहीको प्रकृयालाई अगाडि बढाएको छ ।

नियात्रा

स्मृतिको क्यानभास–३

✍ रामप्रसाद पन्त

बिहानै बेडटी ल्याइन् सुनिता गुरुङले ।तबसम्म हामीमध्ये कोही शौचालय जान भ्याएका थियौँ, कोही ओछ्यानमै थियौँ ।

हामी गार्खाली सुधारसभा (गोर्खा वेलफेयर सेन्टर) देहरादूनको भवनमा बसेका थियौँ । गोर्खालीहरूको सुधार र उत्थानका लागि १७ अप्रिल १९३८ मा महाराजकुमार नरेश शम्सेर जबरा लगायत दश जना मिलेर यस संस्थाको स्थापना भएको रहेछ । गोर्खालीहधरुको आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक उत्थानका लागि समर्पित भई लाग्ने यस संस्थाको उद्देश्य रहेछ । देश, धर्म र राष्ट्रियता कुनै पनि बदलिन सक्छ तर च्याँ गरेदेखि चिहानपुग्दासम्म कसैको जाति बदलिन सक्दैन तसर्थ गोर्खा जातिको हक हित र स्वाभिमानलाई ज्युँदो राख्न 'सङ्घे शक्ति कलौ युगे' बाट प्रेरित भएर यस संस्थाको स्थापना भएको हामीले बुझ्यौँ ।

यसै संस्था अन्तर्गत अखिल भारतीय गोर्खा पूर्व सैनिक उज्ज्वल कोष समिति स्थापना गरिएको रहेछ – सन् २००६ मा । यसले खास गरी शैक्षिक क्षेत्रको समुन्नतिमा आफ्नो ध्यान केन्द्रित गरेको रहेछ । गरिब परिवारका जेहेन्दार विद्यार्थीलाई ट्युशन पढाउने र उनीहरूलाई छात्रवृत्ति प्रदान गरी शैक्षिक स्तर उकास्ने काममा महत्वपूर्ण योगदान गर्नुका अतिरिक्त पूर्व सैनिक, बिधुवा सैनिकपत्नी र आश्रित बालबच्चालाई पनि उच्चशिक्षा एवं प्राविधिक शिक्षा उपलब्ध गराई रोजगारी दिलाउने काम पनि सो समितिबाट हुँदो रहेछ । संस्थाका जनरल सक्रेटरी रहेछन् – अशोक मुखिया । उनीसँग भेटघाट भएको थियो हाम्रो हिजै बेलुका ।

गोर्खाली सुधार सभाले दैवी प्रकोप उद्धारका कामहरू पनि गर्दो रहेछ । २५ अप्रिल २०१५ (२०७२ वैशाख १२) को महाभूकम्प पश्चात् सो सभाले अवकाश प्राप्त लेफ्टिनेन्ट जनरल रामप्रधानको सक्रियतामा नेपालका भूकम्प पीडितहरूलाई तीन चरणमा गरी एघार ट्रक खाद्यान्न तथा अन्य राहत सामग्रीहरू ढुवानी गरेर भूकम्पग्रस्त क्षेत्रमा पुऱ्याई वितरण गरेको रहेछ । राहत ढुवानीकै क्रममा महेन्द्रनगरमा ट्रक दुर्घटना हुँदा कप्तान गोविन्द प्रधानको मृत्यु पनि भएको रहेछ । यस अतिरिक्त गोर्खा गुराँस सांस्कृतिक कलाकेन्द्रले पनि सांस्कृतिक कार्यक्रमको आयोजना गरेर रु. १ लाख उपलब्ध गराएको रहेछ । यसअघि सो सभाले कारगिल, गुजराँत, उत्तरकाशी र केदारनाथ लगायत विभिन्न ठाउँमा भएको दैवी प्रकोपमा पनि उद्धार गरेको रहेछ ।

त्यो समितिको कार्यालय थियो हामी बसेकै भवनको भुइँ तलामा र हामी बसेका थियौँ माथिल्लो तलामा । त्यस भवनको रेखदेखका लागि सुनिता गुरुङ खटिएकी रहिछन् ।

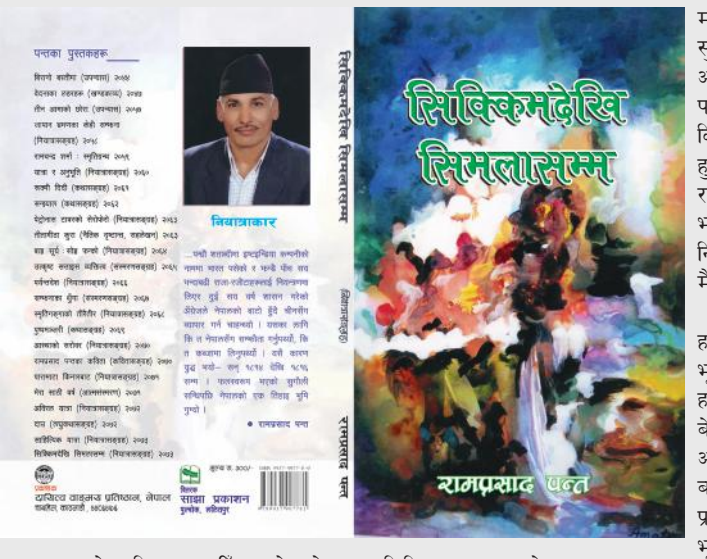

उनको परिवार त्यहीँ बस्दो रहेछ । अतिथि कक्षमा बस्ने पाहुनाहरूले सादा दालभात तरकारी र मासु खान चाहेमा सुनिताले आफैँ भान्सामा तयार गर्दिरहिछन् र उचित मूल्य भुक्तान गर्दिरहिछन् ।

साधारण भईकन स्वादिष्ट खाना खुवाएकी थिइन् हिजो बेलुका सुनिताले । त्यसै भएर आज बिहानको खान पनि त्यहीँ खाने अनुमति दिएका छौँ हामीहरूले । खाना खुवाउनुअघि केही नास्ता पनि खुवाउने छिन् सुनिताले हामीहरूलाई ।

आज अर्थात् २०७२ साल कार्तिक ९ गतेको औपचारिक कार्यक्रम देहरादूनमा छैन तसर्थ आज हामी भोजन पश्चात् दून प्रदेशका दर्शनीय स्थलहरूको अवलोकन गर्नेछौँ र आजको रात मसूरीमा बिताउने छौँ ।

आजभन्दा चालीस वर्षअगाडि पाँच पटक देहरादून पुग्दा मसूरी उक्लिन पाएको रहेनछु । समय जुटेन कि अर्थ पुगेन कुन्नि ! तलैबाट डाँडाको झिलिमिली हेरेँ र तलैबाट ऋषिकेश फर्कें । ३३ किलोमिटर बाटो उक्लिने आँट गरिनँ । हुनसक्छ, मैले मनमिल्दो साथी पाइनँ कि !

ठीक ११ बजे भूपेन्द्र अधिकारीले गाडी लिएर आउने छन्, तबसम्म हामी खाना खाइवरी तयार हुनेछौँ । एक रातको लागि आवश्यक सामानहरूको सानो झोला अलग्गै तयार गरी गाडीमै राख्नेछौँ र सहरको चक्कर लगाउँदै बेलुका मसूरी उक्लिने छौँ ।

राती बाघ करायो रे ! अचम्मको कुरा गर्नुभयो लेकालीले । त्यो पनि कोठाभित्रै । कसरी पत्याउने ? मैले सोचें, उहाँको सङ्केत दुर्घन्धतिर होला ! तर होइन रहेछ, उहाँको प्रक्षेपण घुराइप्रति रहेछ । मैलेचाहिँ सुनिनछु । उहाँको साङ्केतिक आरोप ममाथि पनि थियो– तपाईं पनि अलिअलि ... । सुनेर म झस्केको थिएँ । किनभने ममाथि यस्तो आरोप यसअघि कसैले लगाएको थिएन । मैले पहिले पत्याइनँ तर पत्याउन कर लाग्यो । किनकि म उहाँसगैको बेडमा सुतेको थिएँ । हुनसक्छ, कहिलेकाहीँ उत्तानो परेर सुतियो र श्वासप्रश्वासमा थोरैमात्र पनि बाधा पऱ्यो भने पनि आफूले थाहा नपाउने गरी आवाज निस्किँदो रहेछ । डा. सुमनले समेत भनेपछि मैले अविश्वास गर्ने कुरै भएन ।

हामी उत्साहित भएका थियौँ । किनकि हाम्रा वीर पुर्खाले आर्जेको तर अहिले गुमेको भूगोलको सिमा नालापानी किल्ला हेर्ने छौँ । हामी रोमाञ्चित भएका थियौँ, किनकि हिजो बेलुका मसूरी डाँडाको झिलिमिली हेरेजस्तै आज बेलुका मसूरीको कुनै होटल वा रेष्टुराँमा बसेर शरीरमा मनचिन्ते स्वाद भर्दै दून प्रदेशको झिलिमिली हेर्नेछौँ । आइपुग्नुभयो भूपेन्द्रजी । हामी उहाँकै प्रतीक्षामा थियौँ ।

'कस्तो रह्यो रात्री विश्राम ? कुनै कठिनाई त भएन ?'

'भएन ।'

'अनि खानपिन ?'

'राम्रो ।'

यी थिए औपचारिक अभिव्यक्तिहरू । अब ढीला नगरौँ, गऱ्यौँ भने हाम्रो निर्धातिर तालिका केरमेट हुनसक्छ ।

नौ/दश जना अट्न सक्ने गाडी लिएर आउनुभएको थियो भुपेन्द्रजीले । डोटीबाट विद्यार्थी बोकेर आएको गाडी रहेछ त्यो । त्यसैले घुमाउने रहेछ हामीलाई र छोड्ने रहेछ मसूरी लगेर । भूपेन्द्रसँगै आएकी थिइन्– ओभरसिएर पढ्न बसेकी डोटीकी छात्रा रोशनी खत्री पनि ।

भूपेन्द्र पुस्तौँदेखि देहरादून बसिरहेका मानिस ! उनले देहरादून र मसूरीमा पनि पढाउँदा रहेछन् । उनले नेपालबाट पनि विद्यार्थी झिकाउँदा रहेछन् र विद्यार्थीको विषय र क्षमता हेरी स्कुल/कलेज भर्ना गर्दा रहेछन् । उनलाई सहयोग गर्दा रहेछन् रामबाबुले । त्यहाँ पुगेपछि पो थाहा लाग्यो – रामबाबुको मुख्य विषय त त्यो पो रहेछ ।

हामी गाडी चढ्यौँ र हिँडिहाल्यौँ । गुच्चुपानी हुँदै हाम्रो यात्रा अगाडि बढ्यो । गोर्खा सेना बसेको छाउनी एरियामा गुच्चुपानी एउटा मनोरम पर्यटकीय स्थल रहेछ । त्यसै आसपासमा मुख्यमन्त्री कार्यालय पनि रहेछ । त्यसैको द्वार हुँदै गाडी अगाडि बढेको थियो । मेरा आँखा गेटनेरैको एउटा होर्डिङबोर्डमा परेका थिए । लेखिएको थियो– 'उत्तराखण्ड में सहिदों एवं नागरिकों को हार्दिक स्वागत करता है'– मुख्यमन्त्री उत्तराखण्ड ।

(क्रमशः)

प्रेरक

चिकित्सक

आयुर्वेदका ज्ञाता, आचार्य नागार्जुन सधैं आफ्नो प्रयोगशालामा व्यस्त हुन्थे । हरेक दिन उनी कुनै न कुनै नयाँ रसायन बनाउँथे विभिन्न् रोगका लागि । नयाँ औषधि निर्माणमा उनलाई भ्याईनभ्याई भयो । उनले अब एकजना सहयोगी राख्ने निर्णय गरे । सूचना टाँसेको भोलिपल्ट नागार्जुनको प्रयोगशालामा दुई जना युवकहरू आइपुगे । यी दुईमध्ये एकलाई रोज्नुपर्ने भयो नागार्जुनले ।

उनले दुवै युवकलाई भने- ल ठीक छ तपाईंहरू आउनुभयो । यहाँ आवश्यकता एकजनाको मात्र छ । नागार्जुनले केही औषधिहरू दुवै युवकलाई दिँदै फेरि भने- भोलि तपाईंहरूले रसायन बनाएर ल्याउनुहोला । दुवै युवाहरू फेरि भोलिपल्ट नागार्जुनको प्रयोगशालामा आइपुगे ।

नागार्जुनले सोधे- रसायन बनाएर ल्याउनुभयो ?

दुईमध्ये एकले भन्यो- आचार्यज्यू मैले रसायन तयार गर्न सकिनँ । घरमा बुबा अपाइज हुनुहुन्छ । आमा पनि खुट्टा दुखेर बिरामी । बहिनी पनि ढाड दुख्ने बिरामीले हैरान । घरको सबै काम आफैंले गर्नुपर्‍यो । रसायन बनाउने समय नै भएन । पहिलो युवकको बयान सकिनासाथ दोस्रो युवाले भन्यो- आचार्य महोदय मैले पनि रसायन बनाउन सकिनँ । आचार्यले सोधे किन ? मेरो छिमेकमा एकजना वृद्ध महिला बिरामी परिन् । त्यहाँ गएर मैले रातभर बिरामी कुर्नुपर्‍यो । रसायन बनाउने समय नै भएन । दुवैको कुरा सुनिसकेपछि आचार्य नागार्जुनले दोस्रो युवकलाई सहयोगीमा नियुक्त गर्ने निर्णय लिए ।

ती युवकलाई भने- मेरो सहयोगीका लागि तिमी उपयुक्त बन्यौ । जसले अरूको दुःख बुझ्छ, अरूको दुःखमा सहयोग गर्छ त्यो नै महानता हो । मानवीयता पनि । चिकित्सकले पनि बिरामीको पीडालाई अनुभव गरेर उपचार गर्ने गर्छ । तिमीले अरूको पीडालाई आफ्नै पीडा झैं अनुभव गर्‍यौ । आखिर रसायन पनि त अरूकै उपचारका लागि तयार गरिने हो नि । जसले अरूको पीडा, वेदना र मर्मलाई बुझ्न सक्दैन ऊ चिकित्सक हुन् सक्दैन । बिरामीको आर्तनादलाई बुझ्ने क्षमता तिमीमा मैले पाएँ । पहिलो युवा निराश भएर फर्कियो ।

साप्ताहिक राशिफल

ज्यो. लक्ष्मीप्रसाद बराल

मेष

परिस्थितिअनुसार निर्णय लिन नसक्दा काम बिग्रन सक्छ । तापनि, मान्यजनको मन जित्ने प्रयत्न गर्नुहोला । रोकिएका काममा दोहोऱ्याएर प्रयत्न गर्दा लाभ हुनेछ । पहिलेका कमजोरी सुधार गर्ने अवसर प्राप्त हुनेछ । भूमि तथा पशुधनबाट लाभ मिल्नेछ । टाढिएका आफन्त नजिकिनेछन् । मिहिनेतले फाइदा दिलाउनेछ । अनावश्यक साइनो गाँस्नेहरूसँग सावधान रहनुपर्ला ।

वृष

परिस्थितिवश केही विवादास्पद जिम्मेवारी वहन गर्नुपर्ला । सहयोगीहरूको भरपर्दा काम बिग्रन सक्छ । तापनि प्रयत्न गर्दा विश्वास नलागेको काम समेत बन्न सक्छ । छोटो समयमा राम्रो उपलब्धि हातपार्न सफल भइनेछ । रोकिएका काम बन्ने र नयाँ काम सुरु गर्ने समय छ । उद्योग र व्यापारमा विशेष फाइदा हुनेछ । प्रतिस्पर्धीहरूले आफ्ना कमजोरीको फाइदा उठाउन सक्छन् । घरायसी काममा व्यस्त रहनुपर्ने बेला आएको छ ।

मिथुन

ढिलै भए पनि रचनात्मक काममा जुट्ने समय छ । पहिलेको उपलब्धिले उत्साह जगाउनेछ । बोलीको भरमा काम सम्पादन हुनेछ । व्यापारमा सामान्य फाइदा हुनेछ । गरिएका कर्मको प्रतिफल पाइनेछ । तर, हिसाबकिताबमा होसियार रहनुहोला । सम्पादित कामबाट पनि मनग्य धन लाभ हुनेछ । मिहिनेतले आम्दानी बढ्नेछ भने पछि फाइदा हुने काममा सम्झौता हुन सक्छ । धार्मिक कार्यमा मन जानेछ ।

कर्कट

रमाइलो जमघटमा सहभागी बन्ने अवसर जुट्नेछ । मिहिनेतको परिणामले आत्मविश्वास बढ्नेछ । विशेष अवसरले प्रसन्नता दिलाउनेछ भने सहयोगीहरूको साथले काममा उत्साह जगाउनेछ । विशिष्ट व्यक्तिहरूसँग भेटघाट हुनेछ भने आकर्षक उपहार प्राप्त हुन सक्छ । तर आगन्तुकले अलमल्याउने हुँदा काममा केही विलम्ब हुनेछ । आलस्य गर्ने बानीले पनि अलि पछि परिनेछ ।

सिंह

आकस्मिक कामले खर्च बढाउन सक्छ । सञ्चित रकम अरूलाई सरसापट दिनुपर्ने हुन सक्छ । परिवारजनबाट टाढिनुपर्ला । अरूलाई समय दिँदा आफू पछि परिनेछ । अर्थअभाव खट्किए पनि आवश्यक पर्दा सरसापट वा कर्जामार्फत धन जुटाउन सकिनेछ । विदेश भ्रमणका लागि प्रयत्न गर्ने समय छ । तर करकापमा परी काम वा विशेष निर्णय गर्नुपर्ने परिस्थिति आउन सक्छ ।

कन्या

अवसर पाइनेछ र मिहिनेतले लक्ष्यमा पुर्याउनेछ । दिगो फाइदा हुने काम हातलागी हुनेछ । श्रमको उचित मूल्यांकन होला । पढाइमा प्रगति हुनेछ । व्यापार, साझेदारी र सट्टापट्टामा लाभ मिल्नेछ । दिगो योजना प्रारम्भ गर्ने समय छ । श्रमको उचित मूल्य प्राप्त हुनेछ । सञ्चित धनको उपयोगले लाभ दिलाउनेछ । प्रतीक्षा गरिएको काम बन्नेछ भने उठ्नुपर्ने रकम पनि हातलागी हुनेछ ।

तुला

परिस्थितिअनुसार निर्णय लिन नसक्दा काम दोहोऱ्याउनुपर्ला । अवसरका लागि विवादास्पद जिम्मेवारी पनि वहन गर्नुपर्ला । नियमित काम सम्पादन भए पनि निर्णायक मोडमा दुविधा उत्पन्न होला । बेसुरमा काम गर्दा समस्या पर्नेछ । तापनि, बुद्धिको उपयोगले काम सम्पादन हुनेछ । आजको श्रमबाट पछिलाई फाइदा हुनेछ । खर्च लागे पनि कामको जग बसाउने मौका छ ।

वृश्चिक

अवसरका लागि केही दौडधुप गर्नुपर्ला । काम थाल्न समय लागे पनि सम्भावना खोजी गर्ने समय छ । आजको मिहिनेतले भविष्यमा नाम, दाम र प्रतिष्ठा दिलाउन सक्छ । अध्यात्मभाव जागृत हुनाले परोपकारी काममा प्रवृत्त भइनेछ । दिगो फाइदा हुने योजना कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ । सामाजिक दायित्व पनि बढ्नेछ । तारिफयोग्य कामले लोकप्रियता दिलाउनेछ ।

धनु

अस्वस्थ शरीर लिएर काममा जुट्नुपर्ने अवस्था आउन सक्छ । कामको चाप बढ्नेछ भने शरीरमा कमजोरी अनुभूति हुनेछ । अवसरका लागि केही त्याग गर्नुपर्ला । समय लागे पनि मिहिनेत गर्दा काम बनाउन सकिनेछ । विगतका कर्मको उचित प्रतिफल प्राप्त हुनेछ । स्वास्थ्यका लागि आहारविहारमा ध्यान पुर्याउनुहोला । पहिलेका कमजोरीमा क्रमशः सुधार आउनेछ ।

मकर

माहोल रमाइलो रहनेछ । अतिथिका रूपमा सम्मान प्राप्त होला । मन मिल्ने साथी भेटिनुका साथै प्रेम र मित्रताको बन्धन कसिने सम्भावना छ । केही उपहारसमेत पाइनेछ । सुखदुःखमा साथ दिनेहरू प्रशस्तै भेटिनेछन् । परिवारजनको साथले नयाँ आशा जगाउनेछ । मानसम्मान प्राप्त हुनुका साथै सम्मानित कामको यश लिने अवसर छ । रमाइलो व्यावसायिक यात्रा हुनेछ ।

कुम्भ

स्वास्थ्य सबल बन्नुका साथै काममा उत्साह जाग्नेछ । पुरुषार्थ देखाएरै समाजमा स्थापित बन्न सकिनेछ । चुनौती पन्छाएर काम बनाउन सकिनेछ । शत्रुहरू किनारा लाग्नेछन् भने प्रतिस्पर्धामा विजयी भइनेछ । भौतिक साधन जुट्नाले दिगो काम सुरु गर्न सकिनेछ । प्रतिकूल समयमा पनि केही काम सम्पादन हुनेछन् । प्रगतिमा ईर्ष्या गर्नेहरूले चाहिँ दुस्ख दिन सक्छन् ।

मीन

सुखद् समाचारले उत्साह जगाउनेछ । तारिफयोग्य काम गर्दै धेरैको उपकार गर्न सकिनेछ । बुद्धिको उपयोगले लक्ष्य प्राप्त हुनेछ । आम्दानीका स्रोत बढ्नेछन् भने दिगो फाइदा हुने काम प्रारम्भ गर्ने समय छ । अध्ययनमा प्रगति हुनुका साथै ज्ञानलाई निखार्ने अवसर प्राप्त हुनेछ । बौद्धिक अभिव्यक्तिको प्रभाव बढ्नेछ । आफ्नै सक्रियताले दिगो लाभ उठाउन सकिनेछ ।

समाचार संक्षेप

सवारी दुर्घटनामा ३ जनाको मृत्यु

काठमाडौं । दोलखा, मेलुङ गाउँपालिका-३ गोलेगाउँ खोल्सास्थित सडकमा मोटरसाइकल सडकबाट अन्दाजी ७० मिटर तल खसेर दुर्घटना हुँदा मोटरसाइकलमा सवार शैलुङ गाउँपालिका-८ भैसे बस्ने ६० वर्षीय डम्बरबहादुर थपलियाको घटनास्थलमै मृत्यु भएको छ । दुर्घटनमा गम्भीर घाइते भएका मोटरसाइकल चालक सोही ठाउँ बस्ने ४४ वर्षीय मोहन बहादुर थपलियालाई उपचारको लागि ट्रमा सेन्टर काठमाडौं पठाइएको छ ।

नवलपरासी (पश्चिम), पाल्हिनन्दन गाउँपालिका-३ बेलाशपुरस्थित सडकमो मोटरसाइकल अनियन्त्रित भई दुर्घटना हुँदा चालक सोही गाउँपालिका-५ गेर्मा बस्ने ३५ वर्षीय रमेशमणी तिवारीको मृत्यु भएको छ । दुर्घटनामा गम्भीर घाइते भएका उनको जिल्ला अस्पताल परासीमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो ।

झापा, दमक नगरपालिका-४ चिया दोकानस्थित सडकमा हायस गाडीबाट लडेर कमल गाउँपालिका-५ बस्ने २१ वर्षीय निर्मल खवासको मृत्यु भएको छ । गाडीबाट निस्कने क्रममा लडेर गम्भीर घाइते भएका उनको दमक अस्पताल हुँदै नोबेल अस्पताल बिराटनगरमा थप उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो । गाडी चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

मृत अवस्थामा फेला

काठमाडौं । काठमाडौं महानगरपालिका-२४ वसन्तपुरस्थित कालभैरव मन्दिर अगाडि हाल नाम, थर, वतन नखुलेका अन्दाजी ५५ वर्षीय पुरुष मंगलबार मृत अवस्थामा फेला परेका छन् ।

रुपन्देही, लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका-३ मायादेवीस्थित झाँडीमा हाल नाम, थर, वतन नखुलेकी अन्दाजी २० वर्षीया महिला मंगलबार मृत अवस्थामा फेला परेकी छिन् ।

कास्की, पोखरा महानगरालिका-९ पृथ्वीचोकस्थित लमजुङ होटलको कोठा नम्बर १०५ मा बसको सह-चालक ईलाम सूर्योदय नगरपालिका-१३ घर भई हाल झापा धुलाबारी बस्ने ३५ वर्षीय पारस बान्तावा राई मृत अवस्थामा फेला परेका छन् । उक्त होटलमा राई मृत अवस्थामा रहेको भन्ने खबर प्राप्त हुनासाथ वडा प्रहरी कार्यालय बैदामबाट खटिएको प्रहरीले बस चालक समेत २ जनालाई नियन्त्रणमा लिई आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

काभ्रे, पनौति नगरपालिका-१२ कलाति भूमिडाँडा बस्ने ६२ वर्षीय अम्बर बहादुर तामाङ घर नजिक रहेको कलाती खोलामा मंगलबार मृत अवस्थामा फेला परेका छन् ।

आगलागीमा परी मृत्यु

रौतहट । फतुवा विजयपुर नगरपालिका-१ वरगेनिया बस्ने जोकु राय यादवको छोरी ३ वर्षीया आराध्या कुमारी यादवको आगलागीमा परी मंगलबार दिउँसो मृत्यु भएको छ ।

सोही ठाउँ बस्ने मदन यादवको घर नजिकै छिमेकी रामविश्वास राय यादवले आफ्नै जग्गामा काटेर राखेको धान नजिकै केटाकेटीहरूले आगो सल्काई खेल्ने क्रममा धानमा आगो सल्कन गई मदनको घरमा समेत आगलागी हुँदा सोही आगलागीमा परी आराध्याको मृत्यु भएको हो । साथै उक्त आगलागीमा जलेर गम्भीर घाइते भएका सोही ठाउँ बस्ने संजिव साहको छोरा २ वर्षीय रोहित साहलाई उपचारको लागि वीरगंजतर्फ पठाइएको छ । आगलागीबाट मदनको घर पूर्ण रुपमा जलेर करिब २ लाख रुपैयाँ तथा रामविश्वासको १ विघा खेतमा काटेर थुपारी राखेको धान पूर्ण रुपमा जलेर करिब ९५ हजार रुपैयाँ बराबरको धनमाल नष्ट भएको छ ।

प्रहरी, स्थानीयबासिन्दा र दमकलको सहयोगमा आगो पूर्णरुपमा नियन्त्रणमा लिनुका साथै यस सम्बन्धमा प्रहरीले आवश्यक अनुसन्धान भइरहेको छ ।

सवारी दुर्घटनामा ६ जनाको मृत्यु

काठमाडौं । मोरङ, बाँके, संखुवासभा, रौतटह, धनुषा र सर्लाहीका छुट्टाछुट्टै स्थानमा भएका सवारी दुर्घटनामा ६ जनाको मृत्यु भएको छ ।

मोरङ, रतुवामाई नगरपालिका-४ कटघरामा टिपरको ठक्करबाट साईकलयात्री सोही ठाउँ बस्ने ५७ वर्षीय हरि राम गिरीको घट्नास्थलमै मृत्यु भएको छ । टिपर चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

बाँके, कोहलपुर नगरपालिका-८ गोल्छामा कर्णाली प्रदेश ०२००१ ख ००८८ नम्बरको ट्रकको ठक्करबाट रुकुम (पश्चिम) आठबिसकोट नगरपालिका-११ बस्ने ६० वर्षीय मन बहादुर केसीको आइतबार साँझ मृत्यु भएको छ । ठक्करबाट गम्भीर घाइते भएका उनको मेडिकल कलेज कोहलपुर बाँकेमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो । ट्रक चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

संखुवासभा, सभापोखरी गाउँपालिका-१ तल्लो धुपुमा प्रदेश १-०२००३ त १२२९ नम्बरको ट्याक्टरको ठक्करबाट सोही गाउँपालिका-१ स्थित ठूलीआमाको घरमा बस्ने सभापोखरी गाउँपालिका-२ घर भएका ११ वर्षीय निशान राईको आइतबार साँझ घटनास्थलमै मृत्यु भएको छ । ट्याक्टर चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

रौतहट, फतुवा विजयपुर नगरपालिका-११ हिमालिबासमा ना।८ ख ४२०२ नम्बरको टिपरले बा।३० प ८११५ नम्बरको मोटरसाइकललाई आइतबार राति ठक्कर दिँदा मोटरसाइकल चालक सोही नगरपालिका-९ बस्ने ५० वर्षीय खेदु चौधरीको घटनास्थलमै मृत्यु भएको छ । टिपर चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ । धनुषा, मिथिला नगरपालिका-१० लालगढमा जा।११ च १८२१ नम्बरको गाडीको ठक्करबाट साईकलयात्री सोही ठाउँ बस्ने ४० वर्षीय संजय विश्वकर्माको आइतबार साँझ मृत्यु भएको छ । ठक्करबाट गम्भीर घाइते भएका उनको मोडेल अस्पताल लालगढ हुँदै थप उपचारका लागि प्रादेशिक अस्पताल जनकपुरतर्फ लैजाने क्रममा बाटोमै मृत्यु भएको हो । गाडी चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

सर्लाही, लालबन्दी नगरपालिका-९ बस्तीपुर चोकमा ना।३ ख ७९९० नम्बरको ट्रकको ठक्करबाट पैदलयात्री चन्द्रनगर गाउँपालिका-१ रतनपुर बस्ने १६ वर्षीय दिपेन्द्र कुमार यादवको सोमबार बिहान मृत्यु भएको छ । ठक्करबाट गम्भीर घाइते भएका उनको हरिवनस्थित नमुना अस्पतालमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो । ट्रक चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

मृत अवस्थामा फेला

काठमाडौं । दाङ, तुलसीपुर उपमहानगरपालिका-१८ बिजौरी बस्ने ६५ वर्षीय देव बहादुर बस्नेत सोही ठाउँ डोडारेस्थित खेतमा आइतबार मृत अवस्थामा फेला परेका छन् । मंसिर २४ गते बिहान बजार जान्छु भनि घरबाट निस्केका उनी घर नआएपछि खोजी गर्ने क्रममा उक्त खेतमा शव फेला परेको हो । संखुवासभा, पाचँखपन नगरपालिका-३ शिभुवा बस्ने २९ वर्षीया बिष्णु माया राई (लिम्बु) आफ्नै घरमा आइतबार मृत अवस्थामा फेला परेकी छन् ।

सवारी दुर्घटनामा २ जनाको मृत्यु

काठमाडौं । सुनसरी, गढी गाउँपालिका-५ सतेरझोडास्थित सडकमा रोकी राखेको ट्याक्टरमा मोटरसाइकल ठक्कर खाई दुर्घटना हुँदा मोटरसाइकल चालक सोही गाउँपालिका-६ बस्ने २५ वर्षीय निराजन रायको घटनास्थलमै मृत्यु भएको छ । दुर्घटनामा घाइते भएका मोटरसाइकलमा सवार सोही ठाउँ बस्ने २७ वर्षीय अक्षय रायलाई उपचारको लागि बिराट नर्सिङ होम विराटनगरतर्फ पठाइएको छ ।

बारा, जितपुर सिमरा उपमहानगरपालिका-२ हुलासस्थित सडकमा पथलैयाबाट सिमरातर्फ जाँदै गरेको मोटरसाइकल बाटोको रेलिङ्गमा ठक्कर खाई दुर्घटना हुँदा मोटरसाइकल चालक सोही उपमहानगरपालिका-३ बज्नी बस्ने २५ वर्षीय उमाकान्त चौधरीको घटनास्थलमै मृत्यु भएको छ । साथै दुर्घटनामा घाइते भएका मोटरसाइकलमा सवार सोही ठाउँ बस्ने २६ वर्षीय सुनिल चौधरीको सिमरास्थित तराई अस्पताल हुँदै थप उपचारको लागि न्यूरो अस्पताल वीरगंजतर्फ पठाइएको छ ।

अंग्रेजी शब्दावलीको ज्ञान बढाऔं

Invective = दुर्वचन He had expected criticism of his article but not the invective उस्ले आफ्नो लेखमाथि टिप्पणीको अपेक्षा गरेको थियो दुर्वचन थिएन ।

List = ढल्कनु That pole is not straight vertical rather listing on left side त्यो खम्बा सिधा गाडिएको नभै देब्रेतिर ढल्किएको छ ।

Morbid = अडान नभएको, मुड अनुसार चल्ने, चेपारे Not a morbid sentiment rather a substantive help can be useful for disaster victim दैविप्रकोप पिडितलाई चेपारो होइन खास मध्दत उपयोगी हुन्छ ।

Nascent = प्रारंभिक अवस्था । जन्मदाको समय, It is easy to quell a revolution in its nascent stage कुनै पनि क्रान्तीलाई प्रारंभिक अवस्थामानै दवाउन सजिलो हुन्छ ।

Onslaught = खतरनाक आक्रमण Because of an unexpected unslaught of the insurgents many security personnel lost their lives विद्रोहीहरूले अकस्मात गरेको खतरनाक आक्रमणको कारण धेरै सुरक्षाकर्मीले ज्यान गुमाए ।

Puny = कमजोर The puny effort to control the flood became futile वाढी नियन्त्रण गर्न गरिएको कमजोर प्रयाश काविल हुन सकेन ।

Punitive = दण्डकारी Sometimes punitive measure should be adopted to control the irregularities अनियमिततालाई नियन्त्रण गर्न कहिलेकाही दण्डकारी उपाय अपनाउनु पर्दछ ।

Rile = क्रोध गर्नु It riles me if he disagrees उस्ले नामुञ्जर गर्नुले मलाई क्रोधित वनाउछ ।

Sybarite = विलाशप्रेमी All the rich people are not sybarite rather do social work सबै धनी मानिसहरू विलाशप्रेमी हुदैनन वरु सामाजिक कार्य गर्ने पनि हुन्छन ।

Transpire = खुल्नु छर्लंगं हुनु It transpired later that the gang had not had any contact with bank personnel बैंकका कर्मचारीहरूसंग लुटेराहरूको दलको साठगाठ रहेनछ भन्ने कुरा पछि आएर खुल्यो ।

Pick बाट के के कुरा भन्न सकिन्छ थाहा पाउनुहोस्

Pick somebody up = उतार्नु Lifeboat picked up all the survivors with success डुब्न लागेको मानिसलाइ जोगाउने डुंगाले सबैलाई सफलताका साथ पानीबाट उतार्‍यो ।

Pick somebody up = समात्नु Police picked him up for interrogation प्रहरीले उसलाइ सोधपुछको लागि समात्यो ।

Pick something up from = उठाउनु He picked up the book from the floor उसले भुइँबाट किताव उठायो ।

Pick up the number = लिनु She pick up the number and dialled तिनले नम्बर लिएर डायल गरिन ।

Pick up something = सजिलै सिक्नु I picked up italian language already within three months तीन महिनामै मैले इटालियन भाषा सजिलै सिके ।

Pick up something from = ल्याउनु I forgot to pick up my Jacket from the cleaners धुन दिएको ठाउँबाट मैले ज्याकेट ल्याउनै बिर्सें ।

Pick up something for = ल्याउनु Do not cook this evening, I will pick up something for dinner आज बेलुकीको खाना नपकाउ म बाहिरबाटै लिएर आउँछु ।

Pick up with somebody = उचाल्नु She is picked up with some peculiar people केही अनौठा मानिसले तिनलाई उचालेका छन् ।

सुडोकु-अंक २४२

			८	९		१	५	
	१		२					
	४		६		३	८	२	
						२	६	
		८				९		
	६	३						
	९	१	३		२		७	
					६		५	
६	३		४	७				

अंक २४१ को नतिजा

४	८	३	५	१	९	७	६	२
७	१	६	३	४	२	८	९	५
९	५	२	७	८	६	१	३	४
२	४	१	९	७	८	६	५	३
६	९	५	१	२	३	४	८	७
८	३	७	४	६	५	२	१	९
३	२	४	८	९	१	५	७	६
१	६	९	२	५	७	३	४	८
५	७	८	६	३	४	९	२	१

KIM JONG IL ON PRESERVING THE JUCHE CHARACTER AND NATIONAL CHARACTER OF THE REVOLUTION AND CONSTRUCTION

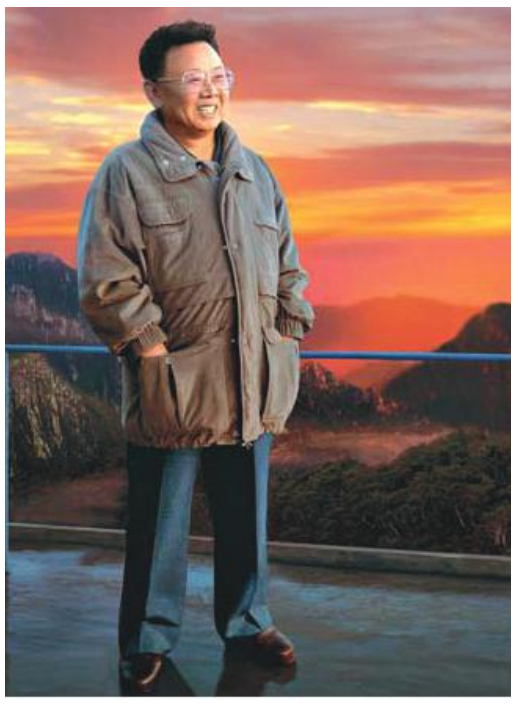

There is now a sharp confrontation in the world between socialism and imperialism, and between the forces of independence and the forces of dominationism.

In the complex international situation and relationship between forces, the people struggle against domination and subjugation and for independence is continuing. The imperialists and reactionaries are tenaciously manoeuvring to arrest the world progressive people drive towards independence and to obstruct their struggle for independence with a view to realizing their ambition for domination, but no force can ever turn back the main trend of our age which is heading for independence.

In order to thwart the dominationist machinations of the imperialists and reactionaries and give a strong impetus to the people cause of independence, the cause of socialism, we must maintain the Juche character of the revolutionary struggle and construction and sustain their national character. Preserving these qualities is imperative for the independent development of the country and nation and for success in realizing independence for the popular masses. Past experience and lessons have proved that adherence to the Juche character and national character is the key to success in the revolution and construction and vital to national prosperity.

Under the wise leadership of the great leader Comrade Kim Il Sung, our Party and our

people have resolutely maintained the Juche character and national character in opposition to imperialism and dominationism throughout the entire period of the revolutionary struggle. As a result, they have achieved an independent development of the country and nation without any deviation and have won brilliant victory in the revolution and construction.

In the future, too, we shall firmly keep the Juche character and national character of the revolution and construction and fight staunchly along the road of Juche.

Adherence to the Juche character and national character of the revolution and construction is a fundamental principle that must be maintained in accomplishing the people cause of independence, the cause of socialism.

Maintaining the Juche character of the revolution and construction means that the popular masses shape the destiny of their country and nation and their own destiny independently and creatively by being the masters of their destiny. Sustaining the national character means preserving and developing the good qualities of the nation and embodying them in all spheres of social life.

Maintaining the Juche character and sustaining the national character of the revolution and construction is a principled requirement for carrying out the socialist cause in keeping with its own nature of independence and past and present conditions.

The socialist cause is the revolutionary cause of independence which is aimed at realizing independence for the popular masses and advances and is accomplished by the struggle of the masses. A country and nation is a community of people as well as a basic unit in which they shape their destiny. The masses destiny is inseparably linked with the destiny of their country and nation. Since the popular masses live and shape their destiny within a nation-state as a unit, the masses cause of independence, the socialist cause, is in no way separate from their country and nation, and it is impossible to realize the masses independence unless the independence of their country and nation is ensured. A man as a social being is a member of a social stratum and social class as well as a member of his nation. He has both the class character and national character. Since each nation has peculiar cultural traditions that have been formed and consolidated down through history, it is impossible to meet the masses desire for independence and their interests to the full if their national character is ignored. It is only when the socialist cause preserves the Juche character and national character that it can be a truly revolutionary cause that champions and realizes independence for the masses and ensures the independent development and prosperity of the nation.

Preserving the Juche character and national character is the common requirement and aspiration of all countries and all peoples. There exist no people who do not love and value their country and nation or like to see the dignity and soul of their nation trampled upon and ignored. In order to ensure that socialism strikes root deep in the people minds and advances with strong sympathy and support of the masses, it is necessary to maintain the Juche character and national character in carrying out the socialist cause so as to keep the dignity of the country and the soul of the nation.

Preserving the Juche character and national character and ensuring the independent development of the country and nation are an essential requirement for strengthening international unity and solidarity and contributing truly to the development of the world revolutionary movement. There are many countries and nations in the world, and each country and nation has its own characteristics, but all the countries and nations are equal and independent. International unity and solidarity are the relationships of mutual support and cooperation among the countries and nations which aspire after independence. These relationships can develop as truly voluntary and durable ties only on the basis of ensuring the independent development of each country and nation and respecting each other independence. Unity and cooperation based on independence constitute a truly internationalist relationship among countries and nations. When the Juche character and national character are suppressed, and when the independence of countries and nations is trampled upon, inequality and discord occur among countries and nations, and unity and cooperation become impossible. The socialist cause is a national cause and also an international one, and the world socialist cause advances and is accomplished through the process of victory and development of the revolution in each country. Only when the people of each country carry out the revolution and construction in their country successfully as masters can the world socialist cause advance triumphantly.

Although preserving the Juche character and national character is a matter of fundamental significance in shaping the masses destiny, no correct solution was given to this problem by the previous working-class theories.

One previous theory, which clarified the law of the development of human history from the point of view of historical materialism, related the formation of nations to the emergence and development of capitalism and predicted that the nation itself would gradually disappear with the liquidation of the capitalist system and with progress in the building of socialism and communism in all countries. Under the circumstances in the past when the driving force of the revolution was not prepared in each country and nation and when the need to strengthen international solidarity among the working class in the struggle against capitalism and imperialism was the basic problem, that theory was unable to raise the question of sustaining the Juche character and national character of the socialist cause to be carried out. The previous theory argument that the working class has no motherland can be viewed as reflecting the requirement for strengthening international working-class unity and solidarity which were urgent for the socialist movement of the period as well as the need for overcoming opportunism which spread bourgeois nationalism in the working-class movement and the socialist movement.

In our times when the popular masses carry out the revolution and construction actively on their own initiative with the nation- state as a unit and with their destiny firmly in their hands, the task of each country and nation for adhering to the Juche character and sustaining their national character has presented itself as an urgent requirement. However, the political parties in several countries which were building socialism in the past failed to evolve a new theory and a new policy in keeping with the new realities and find correct solutions to the problems arising in ensuring the independent development of countries and nations. Those parties regarded the national contingents carrying out the revolution and construction to meet their people desires and to suit their national characteristics and their countries specific situations within the world socialist movement as contradicting internationalism, and did not pay due attention to the matter of preserving independence of the countries and nations and sustaining the national characteristics. Because of this prejudice and incorrect policy, socialism in these countries failed to develop as a cause for these countries and nations and, in consequence, lost its national footholds and support. Socialism is a class cause and at the same time a cause for national development and prosperity. Theprocess of the development and consummation of the socialist society must be the process of meeting the class demand and interests of the working masses and also the process of making the country rich and strong and bringing prosperity to the nation.

Since the working class and the other working masses make up the overwhelming majority of any nation, the practice of ignoring the Juche character and national character will inevitably result in the failure to meet even the class demand of the working masses properly. Because the socialist cause failed to become the cause of genuine national independence in several countries, socialism suffered a gradual weakening of its class foundation and was unable to ward off frustration and collapse due to the anti-socialist manoeuvres of the imperialists and the renegades from the revolution.

In the countries where socialism collapsed, the dignity of the countries and nations was trampled upon, their peoples suffered disasters and even bloodshed was caused by the clashes between nations. Taking advantage of these events, the imperialists are making frantic efforts to cloud the image of socialism by attributing national calamities to socialism.

The imperialists allegation that socialism is inferior to capitalism in the development of nations is a shameless lie that black is white and white is black. It is not socialism but capitalism that blocks the road of national development. In the capitalist society where the nation is split into hostile classes and individuals interests are placed above public interests, national unity cannot be achieved, people cannot have the attitude as befits masters towards the development of the country and nation, nor can the social wealth be used properly for the common development of the nation. The exploiting class which owns all the means of production and wealth in the capitalist society is only interested in making money. The reactionary exploiting class does not hesitate to sell out the interests of their country and nation and harm other countries and nations for money-making. It is the immutable nature of imperialism to dominate and plunder other nations. Under capitalism there can be neither national equality nor free development of nations. The genuine prosperity of a country and nation can only be realized in the socialist society in which the entire nation has common interests and all the social wealth is used for the common development of the nation. Socialism ensures free development of nations and abolishes both class exploitation and all forms of social inequality.

Under the guidance of the great leader Comrade Kim Il Sung, our Party and our people have firmly and consistently maintained the Juche character and properly sustained the national character of the revolution and construction and thus advanced the Juche revolutionary cause victoriously.

The respected leader Comrade Kim Il Sung was a great thinker, theoretician and statesman who advanced the idea of preserving the Juche character and national character for the first time in history, translated it brilliantly into reality and gave successful leadership to the revolution and construction.

Preserving and embodying the Juche character and national character is the principled requirement of the revolution and construction elucidated by the Juche idea created by the great leader Comrade Kim Il Sung. The Juche idea, the man-centred outlook on the world, is a noble idea of loving the people as well as an idea of true love for the country and nation; it is a great revolutionary idea of our times which illuminates the road of advancing the cause of world independence forcefully. The Juche idea has clarified that the country and nation are the basic unit for shaping the destiny of the masses and that the popular masses must firmly maintain the Juche character and national character of the revolution and construction in order to shapetheir destiny independently. The Juche idea has scientifically proved that the process of nations development in carrying out the socialist cause is not a process of one nation being assimilated to another nation or being merged into another, but a process of each nation developing into a civilized and powerful nation and steadily expanding and advancing cooperation and ties among different nations on the principle of complete equality and voluntary will while leading their own lives and making history with freedom. On the basis of the elucidation of the independent nature of the socialist cause and the socio-historical conditions of its implementation, the Juche idea has defined the maintenance of the Juche character and national character as the fundamental principle that must be adhered to in the whole course of building socialism. The Juche idea has linked socialism and nations to the same destiny for the first time, and guaranteed the possibility for countries and nations to achieve lasting prosperity in step with the victorious advance of socialist construction. By introducing the Juche idea and advancing the theory of maintaining the Juche character and national character, the great leader Comrade Kim Il Sung provided absolutely correct guidelines for leading the socialist cause as the genuine cause of independence for the popular masses, as the cause of countries and nations. This is an imperishable achievement he made in the history of human thought.

Our Party and our people, holding high the banner of the Juche idea, have smashed all kinds of machinations of the imperialists and opportunists in the struggle for the independence and sovereignty of the country and for socialism, resolutely defended and embodied Juche character and national character. In the course of this we have registered brilliant successes and accumulated valuable experiences.

Our Party and our people have regarded the adherence to the Juche character as the basic principle of the revolution and construction and always subordinated everything to the destiny of our revolution and our nation and found solutions to all problems by centring on this matter, thus pioneering an untrodden path of revolution and construction in an independent and creative way.

Rock-solidly united around the great leader Comrade Kim Il Sung, the Party and people categorically rejected and frustrated the great- power chauvinism which stood in the way of our revolution. This was of special importance in defending the interests and dignity of our nation and adhering to the Juche standpoint in the revolution and construction. In the past the great-power chauvinists slandered the maintenance of Juche by our Party and people in the revolution and construction as anationalism and isolationism and exerted pressure upon us. However, we fought them without compromise in order to save the destiny of the country, nation and socialism. Even when they were deprived of their country and had to fight the arduous revolutionary war in a foreign land against the Japanese, the Korean communists established Juche to the letter with an unshakable standpoint and attitude that they were the masters of the Korean revolution. During the difficult years of post-war rehabilitation and socialist construction, they also resolutely rejected the pressure and arbitrariness of the great-power chauvinists who meddled in our internal affairs and forced an integrated economy. If the Korean communists had not maintained their own lines and conviction that the Korean revolutionaries should carry out the Korean revolution, they would have failed to liberate their country. If we had abandoned the policy of building an independent national economy and entered the CMEA unable to bear the pressure of the great-power chauvinists during socialist construction after the war, it would have been impossible for us to build the socialist state which is independent, self-sustenant and capable of self-reliant defence. While rejecting great- power chauvinism which put down the Juche character, our Party and people conducted a tireless, fierce struggle to overcome flunkeyism which flattered and yielded to the great power. We thus removed any room for great-power chauvinism to set foot, eradicated the idea of dependence on outside forces which was handed down through history and thoroughly established the standpoint and attitude as the masters of the revolution in our country.

The struggle of our Party and our people to adhere to the Juche character was conducted as an integral part of the struggle to strengthen the unity and solidarity of the world socialist movement. Thoroughly rejecting all sorts of misguided tendencies of setting the Juche character against internationalism, we made energetic efforts to strengthen internationalist unity and solidarity in keeping with the nature of the socialist movement. Even though they were carrying out the unprecedentedly complex and arduous revolution, the Korean communists and people maintained the internationalist principle of actively supporting and encouraging the people of other countries in their cause for anti-imperialist independence and for socialism and fighting in unity with the class comrades-in-arms and the revolutionary people. When the difference in opinions and discord between the socialist countries aggravated to the point of split in the world socialist movement, our Party, with a firm, principled and independent stand, directed great efforts to ensuring mutual understanding and harmony among the socialist countries. Even though it was carrying out the revolution under difficult circumstances, our Party gave unstinted assistance and support to the other socialist countries which were fighting an anti-US war. Our Party and our people made energetic and positive efforts to develop the relations of friendship and cooperation based on complete equality and mutual benefit not only with the socialist countries but also with all the countries which sought independence, thus making a great contribution to strengthening the internationalist solidarity among the progressive forces throughout the world.

The successes and experiences of our struggle to pioneer the road of revolution in an original way as the masters of our own destiny and to unfold a new history of unity and solidarity in the world socialist movement and the progressive movement based on independence clearly demonstrate that the maintenance of the Juche character constitutes an important guarantee for the victory of both our revolution and the world revolutionary movement and that it is an absolutely correct way to remain loyal not only to the national but also to the international duties.

Our Party has valued the national character, sustained our nation fine traditions in every possible way and materialized them in all spheres of the revolution and construction.

The national character which is formed through history may have the limitation of the period and class, but it is a mistake to regard the national character as the breeding ground of the idea of returning to the past and bourgeois nationalism. The national character embodies the spirit of national independence and the cultural traditions of a nation, which constitute a precious wealth of the country and nation and an important asset for the building of socialism.

Our Party has preserved and steadily developed the fine traits of our people who are resourceful and courageous, and who love justice and truth, value morality and resent injustice. These qualities have become an important factor in propelling socialist construction and in developing the country to be prosperous. Our Party policy of preserving and developing the national character has won active support from the people and displayed great vitality in deepening the people trust in the Party and planting socialism deep among them.

Our Party made the national character a major basis of national unity. It is the common psychology of the members of the nation to love their nation and value their national character. This feeling is of great importance in uniting and rallying the whole nation. From the early days of the revolutionary struggle, the true Korean communists attached great importance to the national character and worked hard to achieve the unity of the people from all walks of life on the basis of it. In the course of this, they succeeded in achieving unity with the nationalists as well. The imperialists and reactionaries are talking as if there were an impassable gulf between communism and nationalism in order to drive a wedge of hostility and discord within the nation, but communism and nationalism have the common desire and aspiration of love for one country and nation. It is impossible to achieve national unity if the positive aspect of nationalism is ignored and rejected because of its limitations. What is opposed to communism is not nationalism in general but bourgeois nationalism, national egoism and national chauvinism which subordinate the common interests of the nation to the interests of a handful of the exploiting class in the guise of nationalism. We realized unity and cooperation with the nationalists on our initiative by giving prominence to the community of loving the nation and valuing the national character and led them tirelessly to go on the road of patriotism so that they make great contribution to the struggle for national liberation and socialism while casting their lots with the communists.

It is the national character and love for the nation and the spirit of national independence which emanate from the national character that can be the foundations of great national unity and national reunification in our country where the nation is divided by foreign forces and different ideas and systems exist in the north and the south. Especially when the national character is trampled underfoot and obliterated in south Korea by foreign forces and the reactionaries, we may lose the foundations of the unity of the whole nation and national reunification and the nation may become heterogeneous and divided into different nations unless we hold high and sustain the national character in every way.

All our Party policies for national reunification, particularly the 10-Point Programme of the Great Unity of the Whole Nation for the Reunification of the Country put forward by the great national father Comrade Kim Il Sung, are blended with the noble spirit of national independence and love for the nation which value and sustain the national character. By paying deep attention to sustaining and embodying the national character in leading the struggle for national reunification, our Party has created mature conditions for uniting the whole nation in the north, the south and abroad, and for realizing the coordinated development of the country and nation.

It is of special importance that we have stressed the Korean- nation-first principle in the struggle to preserve and embody the national character. Our Party has considered it to be a main link in the struggle for sustaining the national character to encourage the popular masses, the masters of the revolution and construction, to take pride and self-confidence in the greatness of the Korean nation and brighten the soul and spirit of the nation, and laid great emphasis on this work. Our Party has brought about an all-round development and flowering of our people admirable national character, which has been shaped through history, created new fine national traits successfully in all fields of revolution and construction and social life and, on this basis, advanced the Korean- nation-first principle and armed the people with this principle. The establishment of the Korean-nation-first spirit has effected a new advance in the struggle to sustain the national character and raised its role beyond measure in carrying out the cause of socialism. As is evidenced in our people, young and old, men and women, throughout the country fondly singing My Country Is Best, all our people are proud of being Koreans. With a high sense of self- respect and pride

as the best nation living and working in the good socialist system under the care of the great leader, and under the leadership of the great Party, our people are exalting the national dignity and displaying national resourcefulness in the struggle for the prosperity and development of the country and the victory of socialism.

The experience of our Party and people in the struggle to sustain the national character shows that only when the party and the state of the working class value the national character and work hard to embody it in the revolution and construction can they unite the entire nation, advance triumphantly the cause of socialism by giving full play to their patriotic enthusiasm and realize the independent development and prosperity of the country and nation.

By giving wise leadership to the struggle of our Party and people for the preservation of the Juche character and national character, the great leader Comrade Kim Il Sung set a brilliant example of leading to victory the revolutionary cause of the popular masses under the banner of independence. History has recorded numerous patriots and patriotic struggles, but it has never known such a communist revolutionary as the great leader Comrade Kim Il Sung who firmly safeguarded the Juche character and national character with faith in independence and a noble patriotic spirit, treading a thorny revolutionary path nor has it witnessed such a revolutionary cause of genuine national independence as the Juche revolutionary cause pioneered and led by Comrade Kim Il Sung.

The socialism of Juche is the brilliant fruition of the great idea and leadership of the respected Comrade Kim Il Sung who opened up an original way of carrying out the socialist cause, the cause of independence for the popular masses. Our socialism of Juche which has been built by ourselves in keeping with our desire and national characteristics is a people-centred socialism which has made the popular masses the masters of everything and made everything serve them; it is the socialism of independence, self-sufficiency and self- reliant defence, which has strengthened the Juche character and fully displayed

the national character; it is the socialism dedicated to love for the country and nation. Here lies its essential characteristics and its superiority. Because it has most effectively combined love for the people with love for the country and nation, the independence of the popular masses with the independence of the country and nation, socialism in our country is advancing along the road of victory with an invincible vitality and force and displaying ever greater attraction in carrying out the cause of independence for humanity.

By building Juche-orientated socialism which defends and realizes the independence of the popular masses and guarantees the independent development and prosperity of the nation under the guidance of the great leader Comrade Kim Il Sung, our Party and people have proved that adhering to the principle of national independence as well as the principle of the working class in the revolution and construction and keeping the Juche character and national character are the road to victory and glory. Great-power chauvinists and opportunists slandered our adherence to the Juche character and national character and our struggle for the revolution and construction on the principle of national independence as if these were contrary to socialism, but, in the long run, it is our Party and our people that have defended and brightened socialism through to the end. Our socialism is vigorously advancing along its track in spite of worldwide political upheavals because our Party is consistently leading the revolution and construction from the standpoint of Juche. Although those who once posed themselves as orthodox socialists and internationalists discarded socialism and betrayed internationalism, our Party and people have been invariably and unfailingly faithful to internationalism under the banner of socialism and, while defending the impregnable fortress of socialism, are striving for the reconstruction of the socialist movement and the cause of independence for humanity by pooling efforts with all the revolutionary parties and progressive people who cherish independence and socialism.

Stepping up socialist construction and realizing the reunification of the country and its prosperity by preserving and embodying the Juche character and national character is the unshakable faith and will of our Party and people. We must thoroughly implement this line which was the lifelong desire of the great leader Comrade Kim Il Sung and whose credibility and validity have been proved by history.

Loving one country and nation is a prerequisite for maintaining the Juche character and national character of the revolution and construction.

A revolutionary must boundlessly love and respect the country and nation. Without a country and nation, nobody can live and shape his destiny. As the destiny of an individual is inseparably connected with the destiny of the nation, our Party is exerting efforts to educate all members of society to have a correct view on the nation and producing such art and literary work as the multi-part feature film The Nation and Destiny expending much effort. The theme of The Nation and Destiny is that the destiny of the country and nation immediately means the destiny of individuals and that the existence of one depends on the survival of the other.

Those who want to shape their own destiny truly must consider the country and nation as the base of their lives and as their home of happiness and love them ardently; they must find the worth and value of their lives in devoting their all for the independence and prosperity of the country and nation.

How people approach their own class and how they live as a member of the class is an important question, but it is no less important how they live and fight as a member of the nation. It is most important now for all Koreans to love the country and nation, lead a genuine life as members of the Korean nation and devote their all to the common aim of the nation, transcending the different systems created temporarily owing to national division, as well as different ideas and ideals, different political views and religions and different classes and strata. Those who share the blood and soul of the Korean nation must link their own destiny with the destiny of the country and nation and fight devoting body and soul for the independent reunification of the country and the prosperity of the nation, no matter which class and stratum they belong to, in what social system they exist and whether they live at home or abroad.

For the party in the position of revolutionary leadership to treasure the country and nation and bear the responsibility for their destiny is the fundamental condition for fulfilling its leadership mission. Defending and maintaining the independence of the country and nation is a prerequisite for realizing the independence of the popular masses. If a working-class party regards only the ideals and demands of the class as absolute and neglects national interests, it cannot fulfil the responsibility for the destiny of the country and nation, give a correct guidance to the patriotic struggle and realize the independence of the masses with credit. A party which leads the revolution and construction must think and act with the attitude of attaching importance to the country and nation and lead the masses of the people correctly to defend the interests of the country and nation resolutely and realize the development of the country and the prosperity of the nation.

Our Party and people are proud of having set a brilliant example of patriotism in the long-drawn-out revolutionary struggle for independence, sovereignty and socialism.

The Korean communists were the most ardent patriots who had fought devoting their all to the liberation of the fatherland and its independent development. The history of pioneering and advancing the Korean revolution shows the ceaseless sacred struggle of our people for the country and nation. Our people are proud of their patriotic traditions which are now being carried forward brilliantly under the leadership of our Party. By carrying forward the noble patriotic traditions, all our people must implement devotedly our Party idea and policy of defending the fundamental interests of the country and nation and making their country, their motherland, more prosperous.

Carrying out the revolution and construction in one own style on the principle of national independence is the fundamental requirement for preserving the Juche character and national character.

Dealing with the problems arising in shaping the destiny of one country and nation according to one own decision is the right to independence which nobody can infringe upon. The revolutionary parties and peoples must resolutely reject the intervention and pressure of the outside forces and resolve their own problems according to their own decisions and judgement to suit their demands and interests.

The failure to assert one own opinion and faith, when under the pressure of foreign forces, leads to subordination and national ruin. This is proved by the catastrophic fate of the countries and nations which followed the intentions of the imperialists and dominationists and lived consulting their pleasure. The more pressure the imperialists and dominationists apply, the more firmly the revolutionary parties and peoples must assert their opinion and carry out the lines and policies they have adopted. If they yield to the pressure of the outside forces and vacillate or give up their aim in difficulty and thus abandon their faith and withdraw from the road they themselves have chosen, they cannot rise up again. No matter how grave difficulties and trials they may face, the revolutionary parties and peoples should never lose their faith in the validity of their cause and invariably follow the road to independence, the road they have chosen, fighting with an indomitable will.

In advancing the revolution and construction and developing society, it is always necessary to find out and rely on one own way and methods. It is not right for the masters responsible for the destiny of the nation to copy or blindly imitate others. It is natural to introduce what is good or developed among others things, but it is intolerable to imitate them mechanically or consider them to be basic. The parties and peoples who are building socialism should not tolerate the capitalist Western style in managing the state and social system and organizing social life, but instead they should apply their own style, which is revolutionary and national, in all spheres of state and social life including politics, the economy and culture.

The countries which are experiencing social problems, economic difficulties and disasters because of national disputes must also find out a way to overcome them by their own efforts, not expecting anything from the prescription of the imperialists.

The so-called prescription that the imperialists are propagating around the world are neither good for the development of other nations nor ingenious plans to activate the economy of other countries and ensure national reconciliation; these are the schemes to embellish themselves and gain their profit in this process. As reality shows, in the countries which accepted the imperialist prescription, social problems and economic difficulties have become more serious and national disputes become more chronic. The countries which are suffering social and economic difficulties and national disputes must reject the prescription of the imperialists which only worsens their conditions. They must break through the difficulties following their own prescription.

Our Party and people are proud of having chosen their own revolutionary road independently and having advanced the revolutionary cause, solving all the problems arising in the revolution and construction in their own way based on their independent views. Our style is derived from man-centred Juche philosophy and patriotism.

Because we have not followed others opinion and prescription, but relied firmly on our own views and the revolutionary methods of our style, we have been able to build a powerful socialism of Juche and make it prosperous. In the future, too, we must live and carry out the revolution in our own way on the principle of national independence so as to firmly defend and develop socialism of our style and make the country and nation ever prosperous.

Our own force is the real guarantee for preserving and embodying the Juche character and national character.

The fundamental factor in preparing our own force is to build up the political force of our own. In order to preserve the Juche character and national character it is necessary to prepare our own force in all spheres including the material and economic force, but what is most important is to build up a strong political force, the driving force of the revolution.

Unity means the strength of the driving force of the revolution. In the struggle for the independence of the country and nation it is imperative to achieve national unity based on the unanimous desire and common interests of the nation. At present, our urgent task is to achieve great national unity and build up our own force for national reunification. Only when a nationwide unity is realized can we crush the divisive forces at home and abroad and accomplish the cause of national reunification. All the compatriots in the north, the south and abroad must fight dynamically to realize the independent reunification of the country, the great national desire, rallied rock-solid under the banner of great national unity.

In the socialist society where class antagonism has been eliminated, the nation is the people and vice versa and the centre of their unity is the party and the leader.

National unity in the socialist society must be the unity of the whole society in ideology and purpose centring on the party and the leader. Our Party has equipped the entire people firmly with the Juche idea and turned the whole of society into one socio- political organism, whose members have been united firmly centring on the Party and the leader, thereby building up creditably the independent driving force of the revolution, the integrated whole of the leader, the Party and the masses. The strength of the independent driving force relying on the single-hearted unity of the leader, the Party and the masses is the fundamental guarantee for all our victories both in the struggle against imperialism and in socialist construction. By consolidating and developing this single-hearted unity and displaying its power to the full, we must safeguard the independence of the country and nation firmly from enemy encroachment and step up the revolution and construction vigorously.

In addition to our own political force, the economic and military forces must be prepared. The parties and peoples who have not prepared their own economic and military forces cannot fulfil their responsibility and play their role satisfactorily as the independent driving force of the revolution and construction and preserve the Juche character and national character. The revolutionary parties and peoples should exert all their energy, enduring all hardships, to prepare their own economic and military forces that guarantee the independent development of the country.

The role of science and technology in economic construction and defence build-up has increased beyond measure, and the scientific and technological competition is brisk on a worldwide scale. In this situation, without developed science and technology it would be impossible to build up strong economic and military forces. The parties and peoples who are building socialism should develop science and technology by their own efforts to suit the requirement of the revolution and the specific situation in their countries, maintaining thoroughly their own attitude. The work of expanding and developing scientific and technological exchanges with different countries and introducing advanced science and technology from other countries, too, must be based on their own reality. If they give full rein to the strength and intelligence of their people relying on the strength of the advantages of socialism, and mobilize all possibilities and potentials actively, they will be fully able to scale a high peak of scientific and technical development and ensure the independent development of the country by means of science and technology.

Our Party and people have regarded it as the fundamental requirement for building an independent sovereign state to prepare their own strong economic and military forces and laid powerful economic and military foundations that guarantee the independence of the country and the prosperity of the nation, by waging an indomitable struggle sparing a penny and tightening their belts from the first days of the building of a new society. Today we can firmly defend the fundamental interests ofthe revolution and the dignity of the country from the imperialists vicious manoeuvres against socialism and our Republic because we have built the powerful independent national economy and self-reliant defence power. By continuing a vigorous struggle to strengthen the force of the independent national economy and self-reliant defence power, we must further strengthen the material foundation of the independent state and social life and defend reliably the security of the country and the happy lives of the people.

In preserving the Juche character and national character it is very important to enhance national pride and self-confidence among the people.

National pride and self-confidence are the manifestation of love for the nation and the spirit of national independence. The revolutionary parties should always step up ideological work to cultivate the spirit of national independence among the people so that they are proud of their country and nation and determined to defend and develop them. An ideological offensive for boosting the spirit of national independence should be undertaken especially by small and backward countries and the countries which have heavily suffered domination and intervention by big countries and in which flunkeyism and dogmatism remain deep-rooted.

National pride and self-confidence are formed and displayed when the good qualities of one nation are understood. The good qualities of a nation which are formed socially and historically in the struggle to shape the destiny of the country and nation have nothing in common with racial characteristics, nor are these qualities acquired by any special nation. Every nation is blessed with its good qualities and has the aspiration and desire to preserve and promote them. Only when the revolutionary parties appreciate the fine traits of their nations and encourage them positively, can they help the people to acquire national pride and self-confidence.

What is important in preserving and boosting the good qualities of the nation is to carry forward the national heritage correctly. Nihilism which ignores and abandons national inheritance is the main obstacle which impedes the flowering and development of the fine national traits. In order to preserve the good qualities of the nation, it is imperative to have an attitude of appreciating the national heritage and thoroughly reject and overcome nihilism which denies the nation fine traits.

Restorationism which tries to preserve things of the past thoughtlessly on the excuse of appreciating the national heritage is also a harmful tendency preventing the good qualities of the nation from being preserved in a correct manner. If restorationism is tolerated, it would revive outdated and backward mentality which reflects the requirement and interests of the exploiting class and goes against times and create an obstacle in the way of preserving the fine national traits in conformity with the requirement of socialism. To preserve the fine national traits it is necessary to reject both the nihilistic attitude and the restorationist tendencies towards the national heritage and correctly combine the national stand with the class stand, the historical principle with the contemporary trend and thus discard what is outdated or incompatible with socialism and encourage and develop what is progressive and popular.

In addition to preserving the national heritage handed down through history with a correct view, new fine national traits must be cultivated continuously. It is only when new national traits are created based on the inherited good qualities of the nation that nation fine traits can bloom and develop further and their role become more essentia in enhancing national pride and self- confidence. By stepping up the revolution and construction successfully, the parties which build socialism must create new national traits continuously in all spheres of politics, the economy, ideology, culture and morality and boost national pride and self- confidence among the people.

The good qualities of the nation are best cultivated and displayed while carrying out the revolutionary cause under the guidance of the great leader. These qualities can be attributed to the greatness of the leader; the pride and self-confidence in the nation excellence find concentrated expression in the pride and confidence in having the great leader.

Our people have become a great nation under the care of the respected leader Comrade Kim Il Sung and have acquired excellent national traits under his leadership.

Today the people around the world call our nation in association with the name of the respected leader Comrade Kim Il Sung and praise the good qualities of our nation as the excellent traits of Kim Il Sung nation.

The core of the traits of Kim Il Sung nation consists of loyalty and dutifulness to their leader. Our people unlimited loyalty and dutifulness to the great leader Comrade Kim Il Sung have become firmly established as their faith and will, as their conscience and morality, through life experience of shaping the destiny of the country and nation for many years in history. Loyalty and dutifulness to the leader are the highest expression of the good qualities of Kim Il Sung nation and constitute the basis of all the other fine traits of his nation. The mental and moral excellence of our people—the strong sense of uniting behind the Party and the leader with a single mind and purpose, revolutionary faith in the socialism of Juche, unlimited devotion to their country and the revolution, the revolutionary spirit of self-reliance and fortitude, revolutionary optimism, revolutionary morality and comradeship with which all the members of society help and lead each other forward—emanates from their loyalty and dutifulness to the great leader and finds clear expression through them. We must further consolidate and carry forward stoutly the excellent qualities of our people who are loyal and dutiful to the leader so that the people remain unfailingly loyal and dutiful to their leader and their Party generation after generation.

We must continue to step up education in the Korean-nation- first principle to encourage the people to brighten the greatness of the Korean nation further with a strong sense of national pride and self-confidence.

The struggle to preserve the Juche character and national character is the struggle against imperialism and dominationism.

Taking advantage of the trials which the cause of independence for the popular masses is undergoing, the imperialists are now working more blatantly than ever to obliterate the Juche character and traits of other countries and nations and realize their dominationist ambition. Without struggling against the dominationist machinations of the imperialists at present, it would be inconceivable to ensure the independent development of the countries and nations nor would it be possible to prevent people from falling to the lot of colonial slavery again.

The illusions about and fear of imperialism should be dispelled.

Aggression and plunder are the real nature of imperialism. No matter how the international situation may change, the dominationist ambition of the imperialists will not change. Nothing is more foolish and dangerous than pinning hopes on the imperialist aid, being unable to see through the aggressive and predatory nature of imperialism. The imperialist aid is a noose of plunder and subjugation aimed at robbing ten and even a hundred things for one thing that is given. The revolutionary parties and peoples must see clearly the miserable situation in the countries and nations which harboured illusions about imperialism, must always hold on to the anti-imperialist, independent stand and wipe out even the slightest element of illusions about

the imperialists.

The fear of imperialism is another expression of illusions about imperialism. Imperialism is by no means an object of fear; it is doomed as the refuse of history. If you are afraid of confrontation with imperialism and are willing to abandon the anti- imperialist struggle, you will never free yourselves from its domination and control.

The revolutionary parties and peoples must see through the vulnerability of imperialism, courageously stand against the bluffing imperialists, and resolutely crush their reactionary offensive with revolutionary offensive.

We must smash up the vicious and cunning policy of the imperialists who seek to obliterate nations and the reactionary doctrines which try to justify this policy.

The imperialists reactionary policy of suppressing the Juche character of nations and obliterating national traits is now taking on a new form in the guise of gangster- like fuss about the trend towards a monolithic world. In the situation where each country and nation shape their destiny with their own ideas and systems, there can be no monolithic world which covers all spheres of politics, economy and culture. With social development and ties and interchange among different nations becoming closer, common features increase in the lives of nations. However, this process always presupposes the independent and individualistic development of nations and takes place on the basis of such development. The imperialists have cooked up the trend of a monolithic world for the purpose of reducing the whole world to the Western-style free world and subjugating and assimilating all nations to themselves. All countries and nations must see clearly the danger of the imperialist policy of obliterating nations which is pursued in the name of the trend towards a monolithic world and must intensify the struggle to defeat the dominationist manoeuvres of the imperialists.

The imperialist moves to obliterate other nations and assimilate them are directed not only to foreign countries and nations but also to the minority nations and foreign residents in their own countries.

The Japanese imperialists, who imposed immeasurable misfortune and suffering upon the Korean nation in the past by means of the most heinous colonial rule and the policy of obliterating our nation, are now making frantic efforts to suppress the national rights of the Koreans in Japan, and erase their national consciousness, and are working tenaciously to assimilate them to themselves. This is the most glaring example of the imperialist attempt. The parties and states, which are responsible for the destiny of their overseas compatriots, must keep a close eye on the cunning policy of national assimilation pursued by the imperialists and step up the struggle to expose and shatter it.

The ethnological doctrine, cosmopolitanism and other reactionary doctrines which have been declared bankrupt by history are now being adapted and changed into various forms and used as ideological instruments to paralyze people national consciousness and revolutionary spirit and justify the imperialist policy of obliterating nations. In order to keep the Juche character and national traits, we must thoroughly expose and shatter all sorts of reactionary ideological trends and lies aimed at hiding and justifying the dominationist nature of the imperialists.

The struggle against the dominationist maneovures of the imperialists should be linked with the struggle against the traitors to the nation. Without combating the traitors who sell out national interests in collusion with the imperialists against their own countries and nations, it would be impossible to defeat imperialism and dominationism or achieve the development of nations. This is clearly shown by the situation in the south of our country.

In south Korea where our national traits have been grossly trampled upon because of the flunkeyist, treacherous acts of the successive reactionary rulers, the soul of the nation and refined customs are now being totally erased by the clamour of the authorities for anti-national internationalization and globalization. Their clamour for these schemes means an unheard-of treachery to maintain their powers and comfort in return for the obliteration of everything that is national and for their total sell-out of the country and nation to foreign forces. Their humiliating open-door policy which is pursued in the name of internationalization and globalization allows the American, Japanese and Western fashions to flood all spheres of politics, economy and culture. In consequence, in south Korea all areas of social life, ranging from the mode of politics, the language, written and spoken, to the way of life, are imitating the American, Japanese and Western fashions, the foreign forces lord it over, and the national traits and dignity are being wantonly violated and obliterated. In order to cut off the noose of domination and subjugation by the imperialists in south Korea and open up the road of independent development, we must sweep away the traitors who have sold out the country and nation to foreign forces and invited all sorts of national misfortune and miseries.

In order to oppose imperialism and dominationism and preserve the Juche character and national character, international unity and cooperation among the progressive people of the world must be strengthened. Only when the progressive people throughout the world support and encourage each other, closely cooperate and pool their efforts can each country achieve national independence, prosperity and development, and the cause of global independence be realized with success. The socialist countries, non-aligned and developing countries must, in solid unity under the banner of independence, make dynamic efforts to democratize the international community, thus abolish the old international order of domination and subordination set up by the imperialists, and establish a new one which is based on sovereignty, equality, justice and impartiality. They must actively develop South-South cooperation on the principle of collective self-reliance so as to achieve prosperity all together.

Independence, peace and friendship are the ideals of our Party foreign policy which makes it possible to strengthen international solidarity and contribute to the cause of world independence. Our Party and our people have always endeavoured to develop relationships and cooperation with all the people of the world on the principles of independence and equality, peace and friendship and mutual benefit and to establish just international relations and order between countries and nations. We must make dynamic struggle to strengthen unity and cooperation with the progressive people throughout the world and to democratize the international community. We will thus fulfil our international duty and historic mission in the struggle to defend the independence of all countries and nations and to make the world independent.

It is a consistent policy pursued by our Party, which is guided by the Juche idea, to value, preserve and materialize the Juche character and national character.

As it did in the past, our Party will invariably maintain the principle of Juche and national independence so as to bring further prosperity to our country and our father land which was won back and built by the great leader Comrade Kim Il Sung, and to achieve the cause of national reunification and accomplish the socialist cause of Juche.

सोभराजबारे...

सरकारलाई आदेश दिएको छ। 'सिरियल किलर' चार्ल्स सोभराजले आफूले अदालतले तोकेको सजाय भोगिसकेको भन्दै थुनामुक्त हुनुपर्ने मागसहित सर्वोच्च अदालतमा पुस ७ गते बन्दी प्रत्यक्षीकरणको रिट दिएका थिए। २० वर्षे कैद सजाय भुक्तान गरिरहेका सोभराजले निवेदनमा नेपालको कानुनअनुसार ज्येष्ठ नागरिकले पाउने सजायको छुट आफ्ना लागि पनि लागू हुनुपर्ने दाबी गरेका छन्।

स्थानीय...

तयारी गरिरहेको जानकारी दिए। 'देशको संविधान र निर्वाचन कानुनमा कार्यकाल सकिएपछि म्याद थपको व्यवस्था छैन, त्यसकारण जनप्रतिनिधिको कार्यकाल सकिनुअघि नै आयोगले स्थानीय तहको निर्वाचन गर्ने गरी तयारी गरिरहेको छ,' थपलियाले भने। त्यसका लागि आयोगले छिट्टै नै सरकारसँग परामर्श गर्नेसमेत उनले जानकारी दिए। यसअघि भने आयोगले सरकारसँग स्थानीय तहको निर्वाचनका लागि ५ चैतको मिति प्रस्ताव गरेको थियो। स्थानीय तहको निर्वाचन कानुनमा केही विवाद र जटिलतासमेत छ। यस्तै, संविधान र कानुनमा म्याद थपको व्यवस्थासमेत राखिएको छैन।

एमसीसी...

अर्थमन्त्री, ऊर्जामन्त्री लगायत शीर्ष राजनीतिक नेतृत्वसँग एमसीसी तत्काल संसदबाट पारित गराई कार्यान्वयनमा ल्याउन आग्रह गरिसकेका छन्। प्रधानमन्त्री देउवाले अमेरिकी अधिकारीहरूलाई सम्झौता अनुमोदन हुने विश्वास दिलाएको बताइन्छ। तर सत्ता गठबन्धनमा सहमति नजुट्दा प्रधानमन्त्री देउवाले एमसीसीलाई अगाडि बढाउन सकेका छैनन्। प्रधानमन्त्री देउवाले एमसीसी सम्झौता अनुमोदन गर्ने सम्बन्धमा पटक पटक बोल्दै आए पनि गठबन्धनभित्र एकपटक मात्र यसबारे बैठक बोलाएर छलफल गरेका छन् भने प्रमुख प्रतिपक्षी दल एमालेसँग औपचारिक संवाद गरेका छैनन्। एमालेले एमसीसीका बारेमा सरकारी पक्षबाट आफूलाई कुनै पनि धारणा नआएको उल्लेख गरिहेको छ। उसले उक्त कुरा नेपाल भ्रमणमा रहेका अमेरिकी अधिकारीहरूलाई पनि दोहोऱ्याएको थियो।

एमसीसी सम्झौतालाई धेरैले अमेरिकाको इन्डोप्यासिफिक रणनीतिसँग जोडेर बहस गरिरहेका बेला तत्कालीन परराष्ट्र मन्त्री प्रदिपकुमार ज्ञवालीले सन् २०० मा तत्कालीन अमेरिकी राष्ट्रपति जर्ज डब्लु बुसले एमसीसी घोषणा गरेको र सन् २००४ मा अमेरिकी कांग्रेसले स्थापना गरेको बताएका थिए। नेपालले एमसीसीको सहयोगका लागि सन् २००८ बाट पहल गर्दै आएको थियो। सन् २०११ मा नेपाल यो सहयोग लिन योग्य ठहरिएको थियो। डा.बाबुराम भट्टराई प्रधानमन्त्री रहेकै बेलादेखि सरकारले यो परियोजनाका लागि कम अघि बढाएको हो। सरकारका प्रवक्तासमेत रहेका कानुनमन्त्री ज्ञानेन्द्र कार्कीले एमसीसी सम्झौता नेपालका बृहत हितमा भएकाले अनुमोदन गर्नुको विकल्प नरहेको दोहोऱ्याइरहेका छन्। बाबुराम भट्टराई यथाशीघ्र एमसीसी पारित गर्नुपर्ने नत्र देशी विदेशी शक्तिले गठबन्धन भत्काउन सक्ने भनिरहेका छन्। एमालेले गठबन्धन भत्काए एमसीसी पारित गर्न सहयोग गर्ने र सरकार कांग्रेसको एकल चल्न दिने प्रस्ताव प्रधानमन्त्री देउवासँग गरेको तर देउवाले अस्वीकार गरेको कुरा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष प्रचण्डले समेत बताइसकेका छन्।

पछिल्लो समय एमसीसी सम्झौता संसदबाट अनुमोदन किन गर्नुपर्ने भन्ने प्रश्न उठेको छ। यसलाई लिएर माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष दाहालले अमेरिकी सहायक विदेशमन्त्री लुसँग कुरा उठाएका थिए। सम्झौता संसदबाट अनुमोदन गर्नुपर्ने प्रावधान छैन। त्यो प्रावधान कहाँबाट आयो भन्ने मूल प्रश्न हो। अर्थमन्त्रालयले २०७५ पुस १३ मा एमसीसी सम्झौता संसदबाट अनुमोदन गरिनुपर्ने सम्बन्धमा कानुन तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयसँग राय मागेको थियो। त्यसअनुरुप कानुनले अर्थमन्त्रालयलाई पुस २६ मा एमसीसी सम्झौतालाई संसदको सामान्य बहुमतबाट अनुमोदन गरिनुपर्ने भनी सचिवस्तरीय निर्णय पठाएको थियो। उक्त जवाफमा नेपालको सन्धि ऐन २०४७ को व्यवस्थाअनुसार सम्झौताको धारा ७ मा प्रस्तुत सम्झौता र नेपालको राष्ट्रिय कानुन बाझिएमा प्रस्तुत सम्झौता लागू हुनेछैन भन्ने प्रावधान भएकाले यसको कार्यान्वयनका लागि प्रतिनिधिसभाको सामान्य बहुमतबाट अनुमोदन हुनुपर्ने उल्लेख छ। त्यसैलाई आधार बनाउँदै अर्थमन्त्रालयले एमसीसी सम्झौतालाई मन्त्रिपरिषद्मा संसदीय अनुमोदनका लागि निर्णायार्थ पेस गरेको थियो।

मन्त्रिपरिषद्ले २०७५ माघ २५ मा सम्झौता अनुमोदनका लागि संघीय संसदमा पेस गर्ने निर्णय गरेको थियो। त्यसको पाँच महिनापछि २०७६ असार ३० मा अर्थमन्त्रालयले प्रतिनिधिसभाको विधेयक शाखामा सम्झौतालाई अघि बढाउन दर्ता गराएको थियो। त्यसयता यसमा कुनै प्रगति भएको छैन। देउवा सरकारले यसलाई कसरी अघि बढाउने निर्णय गरिसकेको छैन। गठबन्धन सरकारले सुरुआतमै जारी गरेको साझा न्यूनतम कार्यक्रममा एमसीसी सम्झौता सम्बन्धमा केही उल्लेख गरेको छैन।

चार वर्षअघि एमसीसी सम्झौतामा हस्ताक्षर हुँदा सरकारमा रहेको कांग्रेस र माओवादी केन्द्र अहिले फेरि सत्तामा साझेदार छन। सम्झौतामा हस्ताक्षर गरेका तत्कालीन अर्थमन्त्री ज्ञानेन्द्र कार्की अहिले सञ्चारमन्त्री छन्। तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले एमसीसी सम्झौता संसदमा अघि नबढाइनुमा सुरुआतमा तत्कालीन सभामुख कृष्णबहादुर महरा र पछि पार्टीभित्रका विपक्षी नेताहरूलाई आरोप लगाएका थिए। ओलीले सरकार जसको भए पनि नेपालका तर्फबाट सम्झौता भएकाले कार्यान्वयनमा लानुपर्ने अडान राखेका थिए। सत्ताबाट बाहिरिएपछि उनले एमालेले एमसीसीबारे कुनै धारणा नबनाएको र सरकरको धारणा कुरेर बसेको बताएका छन्।

कांग्रेसको १४ औं महाधिवेशनपछि बसेको संसदको दशौं महाधिवेशनमा देउवाले एमसीसी सम्झौतालाई अघि बढाउने रणनीति लिएका छन्। राष्ट्रिय सहमतिबिना उक्त सम्झौतालाई अघि बढाउन नहुनेमा कांग्रेसा नेताहरूकै सुझाव छ। गठबन्धनमा रहेका दलहरूबीच नै एमसीसीबारे साझा धारणा बन्न सकेको छैन। माओवादी केन्द्र संशोधनको पक्षमा छ भने एकीकृत समाजवादीले पनि यथास्थितिमा पारित गर्न नसकिने भनिरहेको छ। संयुक्त जनमोर्चा विरोधमा छ। जनता समाजवादी पार्टीमा पनि मतैव्य छैन। तर सत्ता बाहिर रहेको लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी भने सम्झौता अनुमोदनको पक्षमा छ।

विश्व अर्थराजनीतिमा चीनको उदय भएसँगै एसियन अर्थ राजनीतिमा अमेरिकी प्रभुत्व कायम राख्नका लागि लिइएको अमेरिकी वैदेशिक नीति हो इन्डो प्यासिफिक स्ट्राटेजी। अर्थात् आइपीएस यसलाई दुई हिसाबले हेर्न सकिन्छ। पहिलो राजनीतिक। अमेरकी परराष्ट्र नीतिका तीन लक्ष्यमध्ये तेस्रो लक्ष्य हो- अमेरिकी विचारधाराको प्रसार गर्नु। सन् १७८९ मा राष्ट्रपति जर्ज वाशिङ्टनले आफ्नो पहिलो राष्ट्रपतीय सम्बोधनमा विश्वभर स्वतन्त्रता एवं लोकतान्त्रिक प्रारुपको सरकारको भोग गर्न पाउने नागरिक अधिकारको रक्षा गर्ने जिम्मेवारी अमरिकी जनताको भएको बताएका थिए।

अमेरिकी राजनीतिमा सन् १९५० देखि १९८० ताका 'डेमिनो थ्यौरी' अर्थात् एउटा राष्ट्र वा क्षेत्र कम्युनिस्ट राजनीतिको प्रभावमा आयो भने त्यस वरपरका सबै राष्ट्र वा क्षेत्रमा पनि कम्युनिस्ट राजनीतिक फैलिन्छ भन्ने दर्शन हावी थियो। त्यो दृष्टिकोणबाट अहिले हेर्दा चीनको चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीले सैन्य अप्रेसन वा प्रभावमार्फत आक्रामक आर्थिक नीति वा अन्य कुनै नीति प्रयोग गरी आफ्नो क्षेत्रका देशहरूलाई प्रभावमा लिन्छ भन्ने राजनीतिक त्रासका कारण पनि इन्डो प्यासिफिक रणनीति अमेरिकाले अगाडि सारेको हुन सक्छ।

दोस्रो आर्थिक। चीनको आर्थिक विकास एवं वृद्धिका मार्गनिर्देशक मानिने देङ स्याओपिङले भनेका थिए- 'हाइड योर स्ट्रेन्थ' एन्ड बाइड योर टाइम' अर्थात् आफ्नो शक्ति लुकाउ र तिम्रो समय पर्ख। वर्तमानमा चीनले गरेको आर्थिक वृद्धि र हाल उसले अगाडि सारेको बीआरआईको महत्वकांक्षी परियोजनालाई तिनै देङका नीतिको दीर्घकालीन प्रतिफल मानन्न सकिन्छ। 'वेल्ट एन्ड रोड इनिसियटिभ' मा रोडले समुद्री मार्गमार्फत चीनलाई दक्षिणपूर्वी एसियाबाट अफ्रिका हुँदै युरोप जोड्ने छ भने बेल्टले स्थलमार्गमार्फत केन्द्रीय एसिया हुँदै युरोप जोड्ने छ। चीनको महत्वकांक्षी योजनामार्फत विश्वका १५० बढी मुलुकबीच व्यापार, पूर्वाधार विकास एवं लगानीका लागि सहकार्य हुनेछ। करिब विश्वको ६२ प्रतिशत जनता यो परियोजनामार्फत जोडिने छन्। जसले विश्वमा चिनियाँ राजनीति एवं अर्थनीतिलाई स्थापित गराउन महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ। चिनियाँ परियाजनाको चुनौती स्वरुप अगाडि सारिएको अमेरिकी प्रोजेक्ट हो इन्डो प्यासिफिक रणनीति। हिन्द र प्रशान्त महासागरीय क्षेत्रलाई एसिया प्यासिफिक क्षेत्रले चिनिँदै आएको छ। पछिल्लो पटक संयुक्त राज्य अमेरिकाले इन्डो प्यासिफिक क्षेत्रका रुपमा परिभाषित गर्दै 'डपार्टमेन्ट अफ डिफेन्स' को प्राथमिक विषयका रुपमा लिएको छ।

एसिया प्यासिफिक भनेर चिनाउँदा चीनको प्रभुत्व बढी देखिने हुनाले पनि एसिया प्यासिफिकलाई अमेरिकाले इन्डोप्यासिफिक नामकरण गरी शाब्दिक रुपमै चिनियाँ प्रभाव मेटाउन खोजेको छ। यसले चीन र भारतबीच राजनीतिक दूरी बढाउन पनि टेवा दिन्छ। मूलतः पछिल्लो समय चीन र अमेरिकाबीच देखिएको व्यापार अशान्ति एवं अमेरिकाको खस्किँदो अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारलाई सन्तुलित बनाउन सन् २०१७ मा अमेरिकी राष्ट्रपति ट्रम्पले गरेको पूर्वी एसियाको भ्रमणका क्रममा एसिया प्यासिफिकलाई इन्डो प्यासिफिक भनी सम्बोधन गरेका थिए। ट्रम्पअघिका राष्ट्रपतिहरूले पनि एसिया प्यासिफिक क्षेत्र लक्षित गर्दै आआफ्ना रणनीति कार्यान्वयनमा ल्याउन प्रयास गरेका थिए। बाराक ओबामाको पिभेट टु एसिया रणनीति जर्ज डब्लु बुसको एक्सी अफ इभिल नीति रोनाल्ड रेगनको कोल्डवार पोलिटिक्स, निक्सनको पिङ पंग बल डिप्लोमेसी र रुजबेल्टको बिग स्टिक डिप्लोमेसी आदि मार्फत एसिया प्यासिफिक क्षेत्रमा अमेरिकी दबदबा कायम गर्ने प्रयास विभिन्न समयमा भएका थिए। आखिर के छ इन्डोप्यासिफिक क्षेत्रभित्र ? अमेरिकाले प्रकाशित गरेको इन्डो प्यासिफिक रणनीतिक रिपोर्ट २०१७ को तथ्यांक केलाउने हो भने विश्वको आधा जनसंख्या बसोबास गर्छ इन्डोप्यासिफिक क्षेत्रभित्र। विश्वकै ठूलो प्रजातान्त्रिक मुलुकदेखि ठूला मुस्लिम राष्ट्रहरू यस क्षेत्रमा छन्। ठूला सैन्य शक्ति भएका १० मुलुकमध्ये ७ मुलुक यसै क्षेत्रमा छन्। इन्डोप्यासिफिक क्षेत्रमा पर्ने ६ वटा मुलुकसँग आणविक हतियार छन्। विश्वको ६० प्रतिशत सामुद्रिक व्यापार तथा १० ठूला व्यापारिक समुद्री बन्दरगाहमध्ये नौवटा यसै क्षेत्रमा पर्छन्। यी तथ्यांकहरूका आधारमा विश्लेषण गर्दा विश्व राजनीति एवं अर्थतन्त्रमा इन्डोप्यासिफिक क्षेत्र निकै संवेदनशील तथा महत्वपूर्ण रहेको देखिन्छ। एमसीसी आइपिएसकै एक अंश हो। नेपालमा यसलाई प्रवेश गराउनुको मुख्य उद्देश्य चीनले अगाडि सारेको बीआरआईलाई रोक्नु हो।

माल्दिभ्समा...

देश हो। मालदिभ्सबाट भारतीय सैनिकको उपस्थिति र सैन्य उपकरण हटाइनुपर्ने अभियानको मुख्य माग रहेको छ। सन् २०१८ बाटै यो अभियान सुरु भए पनि यसलाई अहिले तीव्रता दिइएको छ। त्यतिबेला तत्कालीन राष्ट्रपति अब्दुल्लाह यामिनले भारतलाई आफ्ना दुई हेलिकप्टर र एउटा डोर्नियर एयरक्राफ्ट फिर्ता लैजान भनेका थिए। भारतले भने मालदिभ्समा प्राकृतिक विपत्तिका बेला राहत र उद्धार अभियानका लागि हेलिकप्टर एयरक्राफ्ट राखिएको बताउँदै आएको छ। मालदिभ्सले यदि ती हेलिकप्टर र जहाज उपहारमा दिएको हो भने पाइलट मालदिभ्सकै हुनुपर्ने बताएको छ।

गत डिसेम्बर ५ मा आइल्यान्ड एभिएसन सर्भिस लिमिटेडका पूर्वनिर्देशक मोहम्मद आमिनले ट्विट गर्दै भारतसँग एउटा डोर्नियर लिनु कुनै ठूलो मुद्दा नभएको तर डोर्नियरसँगै भारतीय सैनिकको उपस्थितिको भने आफूहरू विरोधमा रहेको बताएका थिए। त्यसपछि सर्वसाधारणहरू सडकमा उत्रिएर भारतको विरोध गर्न थालेका हुन्। त्यसअघि पनि आमिनले उक्त मुद्दा उठाएका थिए। उनले लेखेका थिए, 'डोर्नियर कुनै रकेट साइन्स होइन। भारतीय सैनिक राख्नु वा बजेटको मुद्दा बकवास मात्रै हो। हामीले ५ वटा डोर्नियर चलाएका छौं। यसको अनुभव हामीसँग पनि छ। उपहार लिने वा नलिने विकल्प हामीसँगै हुनुपर्छ।'

प्रोग्रेसिभ पाटी अफ मालदिभ्स (पीपीएम) ले भारतीय सैनिक मालदिभ्सबाट तत्काल हट्नुपर्ने बताएको छ। उक्त पाटीकी नेता तथा पूर्वमन्त्री लुबना जाहिरले भारतीय खाना, उत्पादन र औषधि मन पर्ने भए पनि आफ्नो भूमिमा भारतीय सैनिकको उपस्थिति मन नपरेको बताएकी थिइन्। त्यस्तै नोभेम्बर २० मा पीपीएमको आधिकारिक ह्यान्डलबाट गरिएको ट्विटमा भनिएको थियो, 'भारतीय सैनिक फुवाह्मुलाह सहर छोडन्।' त्यसपछि सहरका स्थानीयले सडकमा उत्रिएर प्रदर्शनसमेत गरेका थिए।

राष्ट्रपतीय चुनावमा हार बेहोरेपछि भएको गिरफ्तार रोक्न भारतले पहल नगरेको भन्दै अब्दुल्लाह यामिन रुष्ट भएको बताइन्छ। चीनको उपस्थितिलाई बढावा दिएकाले भारतले यामिन प्रकरणमा दबाब नदिएको पनि विश्लेषकहरूको भनाइ छ।

सन् २०१८ मा इब्राहिम सोलिह मालदिभ्सको राष्ट्रपति बनेपछि विदेश नीति भारततर्फ झुकेको बताइन्छ। सोलिहको नीति इन्डिया फर्स्टु भए पनि भारतले भने इन्डिया ओन्ली को नीति अपनाउन उनलाई दबाब दिएको विश्लेषकहरूको बुझाइ छ। सोलिहको शपथ ग्रहणमा भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी सहभागी मात्रै भएका थिएनन्, केही महत्त्वपूर्ण सम्झौतामा हस्ताक्षरसमेत भएको थियो। छिमेकी देश भएकाले उपचार तथा व्यापार सम्बन्धका लागि भारतमा निर्भर हुनु स्वभाविक मानिए पनि सैन्य उपस्थितिको विरोध बढी भएको हो। तर यामिन शासनकालमा भने मालदिभ्स चीनतर्फ बढी झुकेको बताइन्छ। उनलाई चीनपरस्त भएको आरोपसमेत लाग्ने गरेको छ। मालदिभ्सको आन्तरिक राजनीतिमा भारतले पटक-पटक हस्तक्षेप गरेको इतिहास रहेको छ। सन् १९८८मा तत्कालीन भारतीय प्रधानमन्त्री राजीव गान्धीले सेना पठाएर मौमून अब्दुल गयूमको सरकार बचाइदिएका थिए।

चीन र भारत दुवैका लागि मालदिभ्स सामरिक रूपले निकै महत्वपूर्ण मानिन्छ। मालदिभ्सको सामुद्रिक अवस्थिति रणनीतिक रूपले महत्वपूर्ण मानिन्छ। हिन्द महासागरमा आफ्नो उपस्थिति बढाउन चीनका लागि मालदिभ्स महत्वपूर्ण मानिन्छ। सन् २०१६ मा एउटा चिनियाँ कम्पनीले एउटा द्वीप ५० सालका लागि लिजमा लिएको थियो। लिजबापत उक्त कम्पनीले ४० लाख अमेरिकी डलर तिरेको थियो।

भारततर्फ नजर राख्नका लागि पनि चीनलाई मालदिभ्सको भूमि महत्वपूर्ण हुने बताइन्छ। भारतको लक्षद्वीपबाट मालदिभ्स ७०० किलोमिटरको दूरीमा रहेको छ। मालदिभ्ससँग चीनले 'फ्री ट्रेड एग्रीमेन्ट' समेत गरेको छ। जुन भारतका लागि रणनीतिक रूपले निकै महत्वपूर्ण मानिन्छ। यही घटनाले पनि मालदिभ्स चीनसँग नजिकिँदै गएको र भारतसँग टाढिँदै गएको महसुस गर्न सकिन्छ। *(बीबीसी हिन्दीको सहयोगमा*

प्रमुख अध्येता...

माओले समाजवाद निर्माणमा हतारो गर्दा उनी अहिले पनि आलोचित बनेका छन्। यही क्रममा उनले सामूहिकीकरण अभियान र सांस्कृतिक क्रान्ति सुरु गरे जसले माओलाई विवादमा तान्यो। चाङचिङ लगायतको 'ग्याङ अफ फोर' को उद्दण्डताले चिनियाा जनतालाई हैरान बनायो। यसमा माओले हस्तक्षेपकारी भूमिका खेल्न सकेनन्। सांस्कृतिक क्रान्तिले स्वतस्फूर्त जनसहभागितालाई गौण बनायो। आदेश र योजनाले प्राथमिकता पाए। पुजीवादी विकसमा आधारभूत चरणलाई फड्को मारेर समाजवादतिर लम्किन हतार गर्दा र तालमेल नमिल्दा चिनियाा समाज अन्यौलमा फस्यो। चीनमा अहिले पनि माओको योगदानलाई लिएर व्यापक बहस चलिरहेको छ। धेरै मानिसहरू उनलाई अझै सम्मान गर्छन्, उनको फोटोको पूजा नै गर्छन्। केही मानिसहरू सामूहिकीकरण अभियानका बेला किसान र जमिनदारमाथि मनोपोली ज्यादती गर्ने नाइकेका रुपमा उनलाई लिन्छन्।

सांस्कृतिक क्रान्तिका क्रममा नष्ट गरिएका चिनियाा प्रचीन वैभवको जिम्मेवार माओलाई नै ठह्याउाछन्। उनको चीनको निर्माणमा रहेको भूमिकालाई गौण बनाउने काम गर्छन्। चीनले लिएको सुधारको बाटोले चीनमा बढ्दो असमानता, असुरक्षा र भ्रष्टाचार बढाएकोमा एक थरी मान्छे भने चिन्तित छन्। उनीहरू समानतापूर्ण समाजको माओले देखाएको बाटो नै चीनले अवलम्बन गर्नुपर्ने धारणा राख्छन्।

सन् १९७६ मा माओको निधनपछि चीनलाई देङ सियाओ पिङ सुधारको बाटोतर्फ लान नेतृत्व गरे। चीनले अहिले जति उन्नति गरेको छ, त्यसको आधार भने माओकालीन चीनले गरेको उपलब्धि नै हो। चिनियाा परिवेश अनुरुप माओले क्रान्तिको बाटो पहिल्याएर त्यसको सफल नेतृत्व गरे। हरेक देशको क्रान्ति र परिवर्तनको बाटो एउटै प्रकारको हुादैन भन्ने माओको बुझाइ थियो। उनका उत्तराधिकरीहरूले पनि चिनियाा समाजमा देखापरेको अन्तर्विरोध र विश्वमा भइरहेको फेरबदललाई सही ढंगले केलाए र आफू अनुकूल नीति निर्माण गरे। जसका कारण चीन आज विश्वकै ठूलो अर्थतन्त्र बन्न पुगेको छ। अति महाशक्ति राष्ट्र अमेरिकालाई अबका अढाई दशकपछि उछिन्दै विश्व अतिमहाशक्ति राष्ट्रको ताज पहिरिनेवाला छ। चन्द्रमादेखि मंगलग्रह चहार्दै चीनले अभूतपूर्व विज्ञानको विकासलाई संसारसामु प्रस्ट पारिसकेको छ। विश्वकै अग्लो टावर बनाउनेदेखि द्रुतगतिको रेल समेत चलाएर उसले चरम विकासको महारथ हासिल गरिसकेको छ।

माओले आफ्नो जीवनकालमा चीनमा समाजवाद निर्माणको मात्र नेतृत्व गरेनन्, विश्वमा भएका साम्यवादी क्रान्तिलाई भरपुर सहयोग गरे, वैचारिक नेतृत्व प्रदान गरे अनि साम्राज्यवादसाग टक्कर लिए। तेस्रो विश्वमा भइरहेका साम्राज्यवादविरोधी क्रान्तिका पक्षमा जोडदार आवाज उठाए।

माओको नेतृत्वले विश्वको शक्ति सन्तुलनमा निकै ठूलो परिवर्तन ल्यायो। विश्वमा श्रमजीवी जनतामा मुक्ति र स्वतन्त्रताको आशा जगाउन उनी सफल रहे। जनतालाई बलियो बनाउने, उनीहरूलाई राज्यको निकट बनाउने निर्णय प्रक्रियामा जनतालाई सामेल गरेर गोलबन्द गर्ने काम गरे उनले। माओ छादै युरोपमा साम्यवादी आन्दोलन चर्किए, धेरै मुलुकहरूले क्रान्तिको कोर्स पूरा गरे। ल्याटिन अमेरिकी देशहरूमा पनि साम्राज्यवाद विरोधी आन्दोलन चर्किए। एसियाली मुलुकहरूमा पनि समाजवादी क्रान्तिको आरम्भ भयो। जे होस् माओको प्रेरणाले विश्वका श्रमजीवी जनता एकपटक सााच्ची नै मुक्तिका लागि जुर्मुराएका थिए। माओ २० औं शताब्दीका एक महान क्रान्तिकारी नेता थिए। माओको जन्मजयन्ती भए पनि चीनमा औपचारिक रुपमा उकुनै कार्यक्रम आयोजना हुँदैन। चीनमा कुनै पनि व्यक्तिको जन्मोत्सव तथा मृत्यु स्मृति कार्यक्रम गरेर मनाइँदैन। यस्तो कार्यले सांस्कृतिक विचलन आउने र व्यक्ति पूजाले पार्टी र समाजलाई गलत दिशामा लाने खतरा भएकाले चीनमा एक किसिमको प्रतिबन्ध नै छ। चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीका कुनै पनि नेताले आफ्नो जन्मोत्सव मनाएको थाहा भएमा अनुशासनको कारबाही हुने गर्छ।

ह्वात्तै...

१०५ प्रतिशतले बढेको छ। वस्तुगत रुपमा पेट्रोलियम पदार्थको आयात सबैभन्दा उच्च छ। चालु आवको पहिलो चार महिनाको तथ्यांकअनुसार ७८ अर्बको पेट्रोलियम पदार्थ मात्रै भित्रिएको छ। पेट्रोलियम पदार्थपछि धेरै आयात हुने वस्तुहरूमा क्रमशः सवारीसाधन तथा पार्टपुर्जा, मेसिनरी तथा पार्टपूर्जा, कच्चा सोयाविन तेल, टेलिकम्युनिकेसन सामग्री, औषधि, कच्चा पाम तेल, एमएस बिलेट, सुन र चाँदी छन्।

जनस्वास्थ्यमाथि...

बनाइ सकेकाले रिपोलिसिङ गरी खानयोग्य छ भनेर उपभोक्तालाई झुक्याएर बिक्री गर्न नपाइने बताए। खाद्य ऐन २०२३ को दफा ४ मा कसैले कुनै एक खाद्य पदार्थलाई अर्को खाद्य पदार्थ हो भनी वा न्यून गुणस्तरको खाद्य पदार्थलाई उच्च गुणस्तरको खाद्य पदार्थको भनी ढाँटी वा झुक्याई वा अखाद्य पदार्थ वा कुनै उच्च गुणस्तरको खाद्य पदार्थमा न्यून गुणस्तरको खाद्य पदार्थ वा अखाद्य पदार्थ मिसावट गरी बिक्री वितरण गर्ने व्यक्तिलाई पाँच वर्षसम्म कैद वा पचास हजार रुपैयाँसम्म जरिमाना वा दुबै सजाय हुने कानुनी व्यवस्था गरेको छ।

कम्पनीको प्रधान कार्यालयका विभागीय प्रमुखहरूको ३१ असर २०७८ को निर्देशन पत्रअनुसार कम्पनीको थापाथलीस्थित कार्यालयकले 'रि पोलिसिङ' गरेको सो चामल ट्रकबाट १० टनको दरमा सुर्खेत पठाएको छ। कम्पनीले ४ सय ८७ क्विन्टल कुहिएको चामल 'रि पोलिसिङ' गरी ४ सय १ क्विन्टल चामल बनाएको छ। कम्पनीको प्रधान कार्यालयको निर्देशन अनुसार थापाथलीबाट जोखतौल र ढाला काँटी गराई सुर्खेत पठाएको हो। कम्पनीले कसैले थाहा नपाउने गरि २५ केजी कुहिएको बास्मती र ७५ केजी नयाँ गरि १९ सय ९० क्वीन्टल चामल विक्रीका लागि कम्पनीको प्रादेशिक कार्यालय सुर्खेत पठाएको थियो छ। सुर्खेतको कार्यलयबाट सो चामल प्रतिकेजी १ सय १० रुपैयाँ दरले बिक्री गरेको छ।

खाडी र...

जनालाई आजीवन कारावास, दुईजनालाई २५ वर्ष र तीनजनालाई १५ वर्ष जेल सजाय तोकिएको छ। ३६ जनाले १५ वर्षभन्दा कम, २९ जनाले १० वर्षभन्दा कम, एकजनाले पाँच वर्षभन्दा कम, ४४ जनाले एक वर्षसम्म र ७५ जनाले तीन महिनाभन्दा कम जेल सजाय पाएका छन्। त्यस्तै, १८ जनालाई जरिवाना तोकिएको छ भने दुई सय ९७ जना पुर्पक्षका लागि थुनामा छन्। सम्बन्धित मुलुकका कूटनीतिक नियोगबाट प्राप्त सूचनाका आधारमा वैदेशिक रोजगार बोर्डले तथ्यांक निकालेको हो।

सुरक्षित आप्रवासीका लागि राष्ट्रिय सञ्जालका महासचिव कृष्ण न्यौपाने अधिकांश श्रमिकले आफू निर्दोष भएको प्रमाणित गर्न नसक्दा जेल सजाय भोग्नुपरेको बताउँछन्। श्रम स्वीकृति लिएर गएका श्रमिक जेल परे राज्यले कानुनी लडाइँ लड्नुपर्ने व्यवस्था ऐनमै छ। वैदेशिक रोजगारीमा गएका नेपाली कामदारको कानुनी प्रतिरक्षासम्बन्धी निर्देशका, २०७५ ले श्रम स्वीकृति लिई वैदेशिक रोजगारमा गएका कामदारलाई करार अवधिभित्र फौजदारी कसुरको अभियोग लागेमा कानुनी प्रतिरक्षा तथा बहस-पैरवीको व्यवस्था गरेको छ। कुनै नेपाली श्रमिक खाडी तथा मलेसियाको जेलमा परेमा उसका परिवार वा साथीले निवेदन दिन सक्नेछन्। कानुनी प्रतिरक्षा तथा बहस-पैरवीको व्यवस्था गरिदिन माग गर्दै विदेशमा भए सम्बन्धित नियोग वा स्वदेशमा भए वैदेशिक रोजगार बोर्डको सचिवालयमा निवेदन दिन सक्नेछन्।

निर्देशिकाअनुसार फौजदारी कसुरको अभियोग लागेका कामदारबारे नियोगले आवश्यक जाँचबुझ गर्नुपर्नेछ। जाँचबुझपछि आवश्यक परे नियोगले परराष्ट्र मन्त्रालयमा जानकारी पठाउनुपर्नेछ। मन्त्रालयले मुद्दामा बहस गर्नुपर्ने भए सचिवालयलाई सिफारिस गर्नेछ। सचिवालयले प्रारम्भिक जाँचबुझ गरेर प्रतिवेदन बोर्डसमक्ष पेस गर्नुपर्छ। निर्देशिकाअनुसार कामदारको उद्धारका लागि वैदेशिक रोजगार बोर्डले १५ लाख रुपैयाँसम्म खर्च गर्न सक्ने व्यवस्था छ।

किबीका...

भएको साहुले बताए। उनले भने, 'यसबाट किसानमा उत्साह थपिन्छ।' यसअघि आव २०७४-०७५ मा १०० र आव २०७५-०७६ मा किबीका २०० वटा बिरुवा भारत निर्यात भएको कार्यालयको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ। इलाममा एक दशकअघि किबीखेती सुरु गरिएकामा हाल उक्त खेती २० हजार रोपनीमा विस्तार भएको छ।

विगत लामो समयदेखि किबीको नर्सरी सञ्चालन गर्दै आएको हिस्ट्री किबी प्रालिले बङ्गालादेश र भारतका विभिन्न ठाउँमा किबीको बिरुवा निर्यात गर्दै आएको सञ्चालक पार्वती खतिवडाले बताइन्। पाँच वर्ष अघिदेखि किबीको बिरुवा भूटान निर्यात गर्दै आएको उनको दाबी छ। समुद्र सतहको ८०० मिटरदेखि दुई हजार ९०० मिटरको उचाइसम्म किबीखेती हुने गरेको छ। 'यस वर्ष १० हजारभन्दा बढी बिरुवा बिक्री भइसकेको छ', खतिवडाले भनिन्।

यसकारण...

गर्न राष्ट्र बैंकको नीतिले सहयोग हुने अपेक्षा गर्न सकिने र ब्याजदर बढेको कारण निक्षेप बढ्ने सम्भावना रहेको श्रेष्ठले प्रस्तुत गरेको कार्यपत्रमा उल्लेख छ।

पुस लागेपछि बैंकहरूमा निक्षेप बढ्न थालेको श्रेष्ठको भनाई थियो। राष्ट्र बैंकका अनुसार बैंकिङ प्रणालीमा ५ दिनमै १६ अर्ब ८ करोड रुपियाँ निक्षेप जम्मा भएको छ। यो अबधिमा कर्जा लगानी भने ४ अर्ब मात्रै भएको छ। केन्द्रीय बैकका अनुसार चालु आर्थिक वर्ष ०७८/७९ को पुस ५ सम्ममा १ खर्ब ५ अर्ब रुपैयाँ निक्षेप संकलन भएको छ। यो अवधिमा कर्जा लगानी भने ४ खर्ब ३५ अर्ब रहेको देखिएको छ। गत चैतपछि कर्जाको वृद्धि दरको तुलनामा पनक्षेपको वृद्धि दर बढेको छ। चालु आवमा बैंकहरूमा तरलता अभाब बढेको भएपनि राष्ट्र बैंकले चेक नसाटिने समस्या नभएको स्पष्ट पारेको छ।

वित्तिय क्षेत्रमा तरलता अभाव चुलिएपछि उद्योग व्यवसाय सञ्चालनमा कठिनाई उत्पन्न भएको भन्दै उद्योग संगठन मोरङले केन्द्रीय बैकलाई आग्रह गर्दै ध्यानाकर्षण गराएको छ। संगठनका अध्यक्ष सुयश प्याकुरेल नेतृत्वले गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीलाई ध्यानाकर्षण गराउँदै वित्तिय क्षेत्रमा देखापरेको तरलताको अभावलाई यथासक्य छिटो समाधान गर्न आग्रह गरेको हो।

प्याकुरेलले तरलताको चरम अभावका कारण बैंक तथा वित्तिय संस्थाले केही समयदेखि औद्योगिक कच्चा पदार्थलगायत वस्तुको आयातका लागि प्रतितपत्र खोल्न समेत कठिनाई भएको बताए। बैंकद्वारा तोकिएका केही विलासीका वस्तुको आयातमा प्रतितपत्र खोल्दा शत प्रतिशत नगद मार्जिन राख्न पर्ने व्यवस्था गरेर स्वदेशी उत्पादनमुलक क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्न चालेको कदमभन्दै यस प्रावधानबाट उत्पादन मुलक उद्योगका औद्योगिक कच्चा पदार्थ तथा मिल मेशिनरीको आयातको सहजिकरणमा मद्दत पुग्ने उल्लेख छ। यसबाट विलासिताका वस्तुको आयातमा एकाधिकार हुनसक्नेतर्फ सचेत हुनुपर्ने सुझाव संगठनले दिएको छ। भेटमा गभर्नर अधिकारीले उत्पादनमुलक उद्योगलाई आवश्यक पर्ने औद्योगिक कच्चा पदार्थलगायत वस्तुको नियमित आपूर्तिका लागि प्रतितपत्र खोल्न कुनै पनि कठिनाइ हुन नदिने प्रतिवद्धता व्यक्त गरेका थिए।

बढ्यो...

मंसिरसम्ममा २९ अर्ब ८५ करोड रूपैयाँको वैदेशिक लगानी भित्रिएको छ। जसमध्ये चीनबाट मात्रै २३ अर्ब ५४ लाख रूपैयाँ बराबरको लगानी आएको छ। कुल वैदेशिक लगानीमा चीनको हिस्सा ७८।८६ प्रतिशत छ। सो अवधिमा कुल १ सय २० उद्योगमा विदेशी लगानी आएको छ। यसमध्ये चीनबाट मात्रै १ सय १ उद्योगमा लगानी आएको छ। चीनबाट आएको लगानीमध्ये ठूलो हिस्सा सेवामूलक क्षेत्रमा बढी छ।

उद्योग विभागका अनुसार चालू आर्थिक वर्षमा चीनबाट सेवामूलक क्षेत्रका ३४ उद्योगका लागि ११ अर्ब १० करोड रूपैयाँ बराबरको लगानी आएको छ। सेवामूलक क्षेत्रका ३५ उद्योगमा विदेशी लगानी आएकोमा अर्को एउटा उद्योगको लागि स्पेनबाट ४ अर्ब ८५ करोड रूपैयाँ बराबरको लगानी प्रतिबद्धता आएको हो। सेवामूलक क्षेत्रका ३५ उद्योगका लागि कुल १५ अर्ब ९५ करोड रूपैयाँ बराबरको लगानी प्रतिबद्धता आएको छ। यसैगरी, कृषि तथा वन पैदावारमा आधारित उद्योगमा चीनबाट चारवटा लगानी प्रतिबद्धता आएको छ। प्रतिउद्योगमा १५ करोडका दरले ४ उद्योगमा ६० करोड लगानी प्रतिबद्धता आएको विभागको तथ्यांकमा उल्लेख छ। सो अवधिमा ऊर्जामूलक उद्योगमा नेदरल्यान्डबाट एक उद्योगमा ५ करोड ६० रूपैयाँ, सूचना, सञ्चार तथा प्रसारण प्रविधिमा आधारित ६ उद्योगमा ४५ करोड लगानी आएको छ। जसमा चीनबाट दुई उद्योगमा २५ करोड, बेलायतबाट एक उद्योगमा ५ करोड र अमेरिकाबाट ३ उद्योगमा १५ करोड लगानी प्रतिबद्धता आएको छ।

त्यसैगरी, उत्पादनमूलक १९ उद्योगमा ३ अर्ब २४ करोड रूपैयाँ लगानी प्रतिबद्धता आएको छ। जसमा चीनबाट १४ उद्योगमा २ अर्ब, भारतबाट ३ उद्योगमा २४ करोड र सिंगापुरबाट एक उद्योगमा १ अर्ब र जापानबाट ५ करोड रूपैयाँ लगानी प्रतिबद्धता आएको छ।

यसैगरी, पर्यटनसँग सम्बन्धित ५५ उद्योगमा ९ अर्ब ५५ करोड रूपैयाँ प्रतिबद्धता आएको छ। जसमा सबैभन्दा धेरै चीनबाट ४७ उद्योगमा ९ अर्ब १५ करोड लगानी प्रतिबद्धता आएको छ। त्यस्तैगरी, भारतबाट एक उद्योगमा ५ करोड, अमेरिकाबाट तीन उद्योगमा १५ करोड, स्विट्जरल्यान्डबाट, इटाली, फान्स र भितनामबाट एक/एक उद्योगमा ५/५ करोड लगानी प्रतिबद्धता आएको विभागले जनाएको छ।